

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTERIJA ŠVIETIMO KOKYBĖS IR REGIONINĖS POLITIKOS DEPARTAMENTAS

Biudžetinė įstaiga, A. Volano g. 2/7, 01516 Vilnius, tel. (8 5) 219 1225 / 219 1152, faks. (8 5) 261 2077,
el. p. smmin@smm.lt, http://www.smm.lt. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188603091.
Atsisk. sąsk. LT30 7300 0100 0245 7205 „Swedbank“, AB, kodas 73000

PAŽYMA DĖL NEFORMALIOJO VAIKŲ ŠVIETIMO LĖŠŲ SKYRIMO IR PANAUDOJIMO 2015 METAMS TVARKOS APRAŠO ĮGYVENDINIMO

2015-12-30 Nr. KA1-
Vilnius

Vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2015 m. lapkričio 27 d. įsakymu Nr. V-1214 „Dėl „Neformaliojo vaikų švietimo lėšų skyrimo ir panaudojimo 2015 metų tvarkos aprašo“, patvirtinto švietimo ir mokslo ministro 2015 m. rugpjūčio 10 d. įsakymu Nr. V-883, įgyvendinimo patikros“, Švietimo ir mokslo ministerijos Švietimo kokybės ir regioninės politikos departamento Regioninės politikos analizės skyriaus (toliau – RPAS) specialistai įvertino, kaip įgyvendinamas Neformaliojo vaikų švietimo lėšų skyrimo ir panaudojimo 2015 metų tvarkos aprašas (toliau – Aprašas), patvirtintas švietimo ir mokslo ministro 2015 m. rugpjūčio 10 d. įsakymu Nr. V-883. Informacijai rinkti buvo panaudota keletas šaltinių: klausimynas savivaldybių administracijų švietimo padaliniams, klausimynas neformaliojo vaikų švietimo (toliau – NVŠ) programų teikėjams, patikrinimai NVŠ programų įgyvendinimo vietose.

Atrenkant savivaldybes, kuriose atlikta NVŠ teikėjų patikra, buvo remiamasi tokiais kriterijais: bendrojo ugdymo mokyklų mokinių, kuriems skirtas NVŠ krepšelis, dalis (mažiau nei 20 proc.); akredituotų vidurinio ugdymo programų skaičius 1000-ui mokinių (žemiau šalies vidurkio); skiriamas NVŠ krepšelio dydis vienam vaikui (aukščiau šalies vidurkio); viena savivaldybė iš kiekvieno geografinio regiono (šiaurės, vakarų, pietų, rytų).

I. Savivaldybių švietimo padalinių atsakymų apibendrinimas

Švietimo kokybės ir regioninės politikos departamento Regioninės politikos analizės skyrius, vykdydamas Neformaliojo vaikų švietimo programų įgyvendinimo patikrą, elektroniniu būdu pateikė klausimus savivaldybėms.

Apklausoje tikslas – remiantis iš savivaldybių gauta informacija apibendrinti savivaldybių gerą patirtį įgyvendinant neformaliojo vaikų švietimo programas, susisteminti dažniausiai kylančius klausimus, pasitaikančius trūkumus ar pažeidimus, tobulinti neformaliojo vaikų švietimo (toliau tekste – NVŠ) reglamentavimą ir valstybės skiriamų lėšų neformaliajam vaikų švietimui panaudojimą.

Į pateiktus klausimus atsakė 53 savivaldybės. Neatsakė: Alytaus miesto, Elektrėnų, Kretingos rajono, Neringos, Šilutės rajono, Širvintų rajono, Vilniaus miesto savivaldybės.

Neformaliojo vaikų švietimo lėšų skyrimo ir panaudojimo 2015 metais tvarkos aprašas (toliau tekste – Aprašas) nustato, kad Savivaldybės naudoja NVŠ lėšas teisės aktų nustatyta tvarka ir užtikrina šių lėšų panaudojimą pagal tikslinę paskirtį, taip pat užtikrina programos vykdymo kokybę ir priežiūrą.

Klausimai (ar jų aspektai) ir atsakymai:

1. Ar savivaldybėje yra susitarta, kaip bus vykdomas NVŠ lėšų skyrimo ir panaudojimo 2015 m. tvarkos aprašo 24 punktą?

24 aprašo punktas nustato, kad savivaldybės užtikrina programos vykdymo kokybę ir priežiūrą, naudoja NVŠ lėšas teisės aktų nustatyta tvarka ir užtikrina šių lėšų panaudojimą pagal tikslinę paskirtį. Kad dėl šių reikalavimų savivaldybėje susitarta, atsakė visos 53 savivaldybės (100 proc. nuo atsakiusių).

2. Ar vykdytas/vykdomas NVŠ teikėjų konsultavimas?

Apraše nustatyta, kad „savivaldybių švietimo registru tvarkytojai ir kiti už NVŠ atsakingi darbuotojai konsultuoja asmenis Aprašo įgyvendinimo klausimais, padeda užpildyti duomenų registravimo į švietimo registrus formas, teikia kitą informacinę ir metodinę pagalbą švietimo teikėjams“. Visos savivaldybės (100

proc.) atsakė, kad savivaldybėje vykdomas individualus NVŠ teikėjų konsultavimas. Vidutiniškai skirtingose savivaldybėse teikta nuo 1 iki 20 konsultacijų per dieną.

Dažniausiai konsultacijose užduodami klausimai:

Dėl registrų (ŠMIR, KTPRR, Mokinių).

Dėl atsiskaitymo.

Dėl grafiko.

Dėl mokinių lankomumo.

Kokios išlaidos gali būti finansuojamos NVŠ lėšomis?

Dėl sutarčių su tėvais ir savivaldybe rengimo.

Dėl laisvojo mokytojo pažymų (kas geriau: individualios veiklos pažyma ar verslo liudijimas?).

Kaip informuoti tėvus?

Dėl užsiėmimų vykdymo kitu laiku nei nurodyta tvarkaraštyje.

Kaip teikti duomenis į duomenų bazines?

Ką daryti, kai suseraga NVŠ programą įgyvendinantis mokytojas?

Dėl vaikų skaičiaus NVŠ programos grupėje.

Dėl NVŠ lėšų skirstymo.

3. Grupinės konsultacijos.

29 savivaldybės (55 proc.) nurodė, kad NVŠ teikėjams organizuojamos konsultacijos grupėse. Grupinių konsultacijų temos ir dalyvių skaičius pateiktas 1 lentelėje.

1 lentelė. Savivaldybių pateikti duomenys apie grupines konsultacijas

Savivaldybė	Dalyvavusių skaičius	Grupinių konsultacijų temos
Akmenės rajono	22	NVŠ teikėjų paraiškų teikimas. NVŠ teikėjų ir savivaldybės bendradarbiavimas. NVŠ veiklų vykdymas ir finansavimas.
Birštono	8-9	Darbas su duomenų bazėmis. Supažindinimas su priimtais teisės aktais.
Druskininkų	15	Dėl sutarčių sudarymo, programų ir paraiškų rengimo bei registravimo, lėšų panaudojimo.
Jurbarko rajono	3-5	Pasirengimas dalyvauti neformaliojo vaikų švietimo programų veikloje, dokumentų pristatymas, programų rengimas ir kt.
Kaišiadorių rajono	14	NVŠ programų teikėjų registravimasis ŠMIR-e, programų registravimas ir įkėlimas į KTPRR sistemą bei naudojimas Mokinių registru.
Kauno miesto	30	Dėl dokumentų pildymo, ataskaitų rengimo.
Kauno rajono	60	Organizaciniai klausimai, paraiškų ir programų pildymas bei teikimas, darbas su registrais ir pan.
Klaipėdos miesto	60	Programų rengimo, darbo su registrais, sutarčių, sąmatų sudarymo.
Kretingos rajono	25	Darbas su registrais. Dokumentų rengimas ir pateikimas. Veiklos organizavimas ir informacijos apie ją pateikimas. Mokinių lankomumas. Lėšų panaudojimas.
Kupiškio rajono	3-5	Programų rengimo, sutarčių sudarymo, darbo su registrais.
Marijampolės	13	Dėl įstaigų registro. Dėl įstaigų nuostatų/įstatų. Dėl programų formų pildymo. Dėl sutarčių sudarymo su tėvais. Dėl lėšų naudojimo. Dėl programos stebėsenos.
Mažeikių rajono	17	Dėl NVŠ programų atitikties reikalavimams paraiškų pildymo. Dėl duomenų įvedimo į KTPRR ir Mokinių registrą. Dėl viešųjų pirkimų organizavimo bei finansinių dokumentų tvarkymo.

Savivaldybė	Dalyvavusių skaičius	Grupinių konsultacijų temos
Pakruojo rajono	11	Administracijos direktoriaus įsakymu buvo sudaryta konsultacinė grupė. Grupės nariai pagal paskirtas sritis konsultavo teikėjus.
Panevėžio rajono	11	Supažindinimas su NVŠ dokumentais, konsultacijos dėl programų rengimo (ŠC buvo organizuotas seminaras visiems NVŠ programų teikėjams), dėl programų vertinimo, dėl mokinių registro, dėl sutarčių pasirašymo, dėl darbo grafikų, dėl žurnalo pildymo ir kt.
Pasvalio rajono	28	Dėl neformaliojo vaikų švietimo programų teikimo, vykdymo problemų sprendimo. Dėl finansavimo klausimų sprendimo.
Plungės rajono	50	Neformaliojo vaikų švietimo programų kokybė. Neformaliojo vaikų švietimo programų finansavimo ir atsiskaitymo tvarka.
Rietavo	6	Informacija švietimo teikėjams, ketinantiems teikti NVŠ programas. Žingsniai, kuriuos turime atlikti.
Rokiškio rajono	70	Programų rengimas, programų registras, mokinių registras, sutarčių sudarymas, finansavimo tvarkos ir pan.
Skuodo rajono	30 - 20	Galimybės, perspektyvos, kvietimas rengti NVŠ programas. Po programų vertinimo – metodinės rekomendacijos, kaip dirbti, kaip užtikrinti kokybę, kaip optimaliai naudoti lėšas, kontrolės mechanizmas ir kt.
Šakių rajono	8	Pasirengimo laikotarpiu – dokumentų ir registrų pildymas.
Šalčininkų rajono	14	Konsultacinis susitikimas su teikėjais, ketinančiais teikti NVŠ programas.
Šiaulių miesto	100	Programų rengimas, registravimas, lėšų naudojimas, informacijos teikimas savivaldybei.
Šiaulių rajono	3	Registrų pildymas ir finansinė apskaita.
Šilalės rajono	17	NVŠ programų teikimas ir vykdymas.
Švenčionių rajono	apie 15	Neformaliojo vaikų švietimo programų rengimas 2016 m. (tikslinė grupė – kūno kultūros mokytojai ir treneriai).
Tauragės rajono	20	NVŠ programų teikimo ir vykdymo galimybės. Finansinės ataskaitos.
Telšių rajono	apie 100	Informacija ir paaiškinimai dėl lėšų NVŠ krepšeliui skyrimo ir panaudojimo. Dėl NVŠ programų rengimo, dėl biudžeto lėšų sutarčių sudarymo.
Ukmergės rajono	25	Programų rengimo, mokinių registravimo, sutarčių sudarymo ir pasirašymo klausimais.
Utenos rajono	60-80	Informacinis įvadinis mokymas norintiems švietimo teikėjams. Programų rengimas. Darbas su informacinėmis švietimo sistemomis. Atsiskaitymo tvarka.

4. Pažeidimų prevencija

20 (37,7 proc.) savivaldybių nurodė, kad be individualaus ir grupinio konsultavimo savivaldybėse buvo numatytos ir kitos prevencinės priemonės. Informacija apie savivaldybėse taikytas ar taikomas kitas prevencines priemones pateikta 2 lentelėje.

2 lentelė. Savivaldybių pateikta informacija apie savivaldybių patirtį vykdant pažeidimų prevencijos priemones

Savivaldybė	Taikytos / taikomos kitos prevencinės priemonės
Alytaus rajono	Vykdoma priežiūra.
Anyškčių rajono	Po aplankytos NVŠ programos, elektroniniu paštu kiti NVŠ teikėjai informuojami dėl bendrų pastebėjimų. Susitarta, jei NVŠ programos vykdytojas keičia užsiėmimo laiką arba vietą, prieš dieną informuoja Švietimo padalinio specialistą.
Biržų rajono	Vykdoma veiklos stebėseną.
Joniškio rajono	Teikiama informacija elektroniniu paštu ir individualiai.
Jurbarko rajono	Pažeidimai fiksuoti stebėsenos lapuose. Informacija aptarta susirašinėjant el. laiškais. Pristatomi dokumentai, kuriais privalu vadovautis vykdant NVŠ programas.
Kazlų Rūdos	Iki sutarties pasirašymo NVŠ teikėjai pateikė lėšų naudojimo sąmatas. Po sutarties pasirašymo NVŠ teikėjai per 5 darbo dienas pateikė užsiėmimų vykdymo grafiką.
Kelmės rajono	Vykdoma stebėseną.
Marijampolės	Individualios konsultacijos telefonu ir el. paštu.
Palangos miesto	Pagal Administracijos direktoriaus įsakymu patvirtintą stebėjimo grafiką lankomasi užsiėmimuose, patikrinti sąrašai, sutartys.
Plungės rajono	Vykdoma veiklos stebėseną.
Prienujų rajono	Reguliariai domimasi, kalbama su vykdytojais, kaip jiems sekasi.
Raseinių rajono	Vykdoma programų vykdymo stebėseną, lankomasi užsiėmimuose.
Skuodo rajono	Rekomendacijos, paaiškinimai, papildomi tikrinimai.
Šiaulių rajono	Programų įgyvendinimo stebėseną. Veiklų tvarkaraščio stebėseną.
Šilalės rajono	Lankantis NVŠ užsiėmimuose atkreiptas dėmesys į apskaitos vykdymą.
Tauragės rajono	Teikėjai perspėti ir sutartyse nurodyta, kad stebėsenos metu užfiksuoti pažeidimai gali atsilipti programos nutraukimui.
Telšių rajono	NVŠ teikėjai iki spalio 1 d. turėjo pristatyti konkrečius darbo grafikus, tik įvykus pasikeitimams, turi informuoti Savivaldybę. Nuo lapkričio mėn. Telšių rajono savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros, sporto ir jaunimo reikalų skyriaus specialistai vykdo NVŠ programų stebėseną pagal NVŠ teikėjų pateiktus darbo grafikus.
Trakų rajono	Sudarytų sutarčių peržiūra. Pateiktų dalyvių sąrašų tikrinimas MR.
Vilkaviškio rajono	Buvo konsultuoti įstaigų finansininkai dėl lėšų panaudojimo.
Vilniaus rajono	NVŠ teikėjai raginami informuoti apie NVŠ programos vykdymo eigą, sėkmes ir nesėkmes.

5. NVŠ programų patikrinimai

Apraše numatyta, kad savivaldybės užtikrina vykdomų NVŠ programų kokybę ir priežiūrą. Vienas šio reikalavimo įgyvendinimo būdų yra patikros. Jos gali būti organizuotos įvairiais būdais ir metodais. Patikras inicijavo 49 savivaldybės (92,5 proc.), neinicijavo 4 (Jonavos rajono, Kazlų Rūdos, Rietavo ir Varėnos rajono savivaldybės). Savivaldybių informacija apie patikrų kriterijus ir aspektus pateikta 3 lentelėje.

3 lentelė. Savivaldybių pateikta informacija apie atliktas patikras ir jų aspektus

Savivaldybė	Kokiais kriterijais remiantis buvo atrinkti švietimo teikėjai, kurių veikla buvo tikrinama?	Organizuotų arba planuojamų patikrų aspektai
Akmenės rajono	Visi (nes savivaldybėje jų nėra daug – 11).	Dokumentų pildymas, lankomumas ir ugdymo kokybė.
Alytaus rajono	Pagal dalyvaujančių mokinių skaičių.	-

Savivaldybė	Kokiais kriterijais remiantis buvo atrinkti švietimo teikėjai, kurių veikla buvo tikrinama?	Organizuotų arba planuojamų patikrų aspektai
Anykščių rajono	Anykščių rajone yra tik 16 švietimo teikėjų, todėl planuota aplankyti visus.	Mokinių ugdymo(si) sąlygos: patalpos, aplinka, priemonės. Sutartys su mokiniais arba jų tėvais (globėjais, rūpintojais), sveikatos patikrinimo pažymėjimai. Programos įgyvendinimas: taikomi veiklų organizavimo būdai, metodai. Vadovų dokumentai, pagrindžiantys teisę dirbti su mokiniais. Mokinių lankomumas.
Birštono	Aplankyti visi programų teikėjai.	Mokinių lankomumas. Sąrašų tikrinimas. Aplinkos saugumas ir priemonės. Ugdymo procesas.
Biržų rajono	Planuojama aplankyti visus teikėjus.	Mokinių užimtumas, lankomumas, dokumentacija.
Druskininkų	Visos programos.	Užsiėmimų laikas, lankomumas, lankomumo dienynai ir sutartys.
Ignalinos rajono	Pagal programose dalyvaujančių vaikų skaičių.	Sutarčių tarp tėvų ir švietimo teikėjo sudarymas. Vaikų lankomumo apskaita. Programos vykdymas. Patalpų (vietos) pritaikymas užsiėmimams.
Joniškio rajono	Planuojama per gruodžio mėnesį patikrinti visus rajono NVŠ teikėjus.	Lėšų panaudojimo sutarties sąlygų vykdymas. NVŠ programos įgyvendinimo kokybė.
Jurbarko rajono	Pasirinkti tie švietimo teikėjai, kurie ne visus dokumentus laiku pateikė, dėl kurių susilaukta skambučių iš tėvų ar kitų vadovų.	Programų įgyvendinimas, vaikų lankomumas, kitų teisės aktų, susijusių su vaikų saugumu, vykdymas.
Kaišiadorių rajono	Švietimo teikėjai buvo pasirinkti atsitiktine tvarka.	Patikrų metu siekiama išsiaiškinti, kaip vykdoma veikla, patikrinti tvarkomi dokumentai, išklausomi mokyklų vadovų atsiliepimai apie teikėjus. Stebima talpinama informacija NVŠ teikėjų nurodytose interneto svetainėse. Gavus nusiskundimų bus vykstama aiškintis situacijos.
Kalvarijos	Atsitiktinai	Mokinių lankomumas.
Kauno miesto	Tie, kurie gavo daugiausia lėšų.	Domimasi vaikų skaičiumi grupėse, atkreipiamas dėmesys, ar nepakeista užsiėmimų vieta.
Kauno rajono	Siekama patikrinti kuo daugiau NVŠ teikėjų. Planuojama patikrinti teikėjus, vykdančius įvairias veiklas: sportas, šokis, teatras, informacinės technologijos, kalbos, kt.	Vaikų lankomumas, programos vykdymo kokybės užtikrinimas, darbo grafikų laikymasis ir pan.
Kėdainių rajono	Arčiausiai darbo vietos esantys NVŠ teikėjai.	Registruotų ir realiai dalyvaujančių mokinių skaičius, NVŠ mokytojų kvalifikacija, sąlygos, priemonės, dokumentai.
Kelmės rajono	Patikrinta 14 (iš 15) NVŠ teikėjų veikla.	Programos įgyvendinimas, mokinių lankomumas, dokumentai.

Savivaldybė	Kokiais kriterijais remiantis buvo atrinkti švietimo teikėjai, kurių veikla buvo tikrinama?	Organizuotų arba planuojamų patikrų aspektai
Klaipėdos miesto	Numatyta patikrinti 40 proc. finansuojamų programų.	Vaikų skaičiai, sutarčių tarp NVŠ programos teikėjo ir paslaugos gavėjo sudarymas, įsipareigojimų vykdymas, tikslinis lėšų įsisavinimas, numatytų veiklų vykdymas, patalpų pritaikymas veiklai, priemonės, saugios ir sveikos ugdymosi aplinkos užtikrinimas, dirbančiųjų asmenų kvalifikacijos ir nustatytų reikalavimams atitiktis.
Kretingos rajono	Parengta stebėsenos atmintinė ir pagal iš anksto suderintą tvarkaraštį 2015 m. lapkričio - gruodžio mėn. aplankyti visi NVŠ teikėjai ir programos.	Pagal parengtą atmintinę.
Kupiškio rajono	NVŠ teikėjai, kurie veiklą organizuoja keliomis grupėmis, vykdo 2 programas, yra iš kitų savivaldybių.	Lankomumas. Užsiėmimų ugdymosi aplinka. Dokumentacija.
Lazdijų rajono	Tikriname visus NVŠ teikėjus.	Programų tikslingumas, vaikų užimtumas.
Marijampolės	Programos, kurios vykdomos darbo dienomis (ne savaitgaliais ar po 17 val. darbo dienomis).	NVŠ programų užsiėmimų lankymas, saugi aplinka, ugdymo turinys, atitinkantis vaikų poreikius, NVŠ programų bei vykdytojų dokumentų atitikimas.
Mažeikių rajono	Teikėjų žinomumas savivaldybėje; didelis NVŠ programos dalyvių skaičius.	Programos vykdytojo pateikti duomenys: sutartys su mokinių tėvais, užsiėmimų lankomumo apskaita, lankomumo pokytis, vaikų lankomumo ir užsiėmimų grafiko dermė. Stebimas programos įgyvendinimas vietoje: ar vykdoma NVŠ veikla atitinka Programos atitikties reikalavimams paraiškoje fiksuotą veiklos turinį, ugdymo turinio įgyvendinimo metodai, būdai, naudojamos priemonės, mokytojo pasiruošimas, mokinių susidomėjimas, aktyvumas ir kt.
Molėtų rajono	Tikrinami visi NVŠ teikėjai.	Stebima, ar vykdoma veikla atitinka numatytą akredituotoje programoje, programos lankomumas.
Neringos	Tikrinti abu savivaldybėje NVŠ programas vykdančius teikėjai.	Užsiėmimų grafikai.
Pagėgių	Tikrinami visi NVŠ teikėjai (jų yra 5).	Lankomumas. Užsiėmimų grafikai. Patalpų tinkamumas užsiėmimams vesti.
Pakruojo rajono	Tikimasi patikrinti visus NVŠ teikėjus.	Yra administracijos direktoriaus įsakymu patvirtinta NVŠ programų įgyvendinimo kokybės stebėsenos tvarka.
Palangos miesto	Visus NVŠ teikėjus (jų yra 4).	Mokinių lankomumas, mokinių skaičius.
Panevėžio miesto	Tas programos, kurioms Programų vertinimo komisijos nariai turėjo pastabų ir buvo taisomos. Didžiausią vaikų skaičių turinčių teikėjų.	Tikrinamas užsiėmimų tvarkaraštis (data, vieta), lankomumas, ar veikla atitinka programoje nurodytą veiklą.
Panevėžio rajono	Planuojama patikrinti visų teikėjų bent po 1 programą.	Parengta NVŠ užsiėmimų lankymo ir patikros forma. Iki gruodžio 1 d. stebėta, kaip vykdomos 15 programų. Iš viso rajone vykdomos 47 programos.
Pasvalio rajono	Atsitiktinai.	Buvo stebimas vaikų lankomumas.

Savivaldybė	Kokiais kriterijais remiantis buvo atrinkti švietimo teikėjai, kurių veikla buvo tikrinama?	Organizuotų arba planuojamų patikrų aspektai
Plungės rajono	Vykdyma patikra pagal tą dieną vykusių užsiėmimų tvarkaraštį.	Mokinių lankomumo žurnalai. Sutartys. Ar užsiėmimų laikas atitinka tvarkaraštį. Užsiėmimo vadovo kvalifikacinė atitiktis. NVŠ krepšelio įtaka tėvų mokamam mokesčiui.
Prienų rajono	Daugiau dėmesio skiriama tiems NVŠ teikėjams, kurie turi mažiau patirties švietimo srityje (laisviesiems mokytojams, kurie nėra pedagogai, tik išklause pedagoginės psichologijos kursus. Taip pat tiems teikėjams, kurie užregistravo kelias grupes).	Kreipiamas dėmesys į: užsiėmimo aktualumą ir patrauklumą (ugdytinių apklausa žodžiu apsilankius užsiėmimuose); lankomumą.
Radviliškio rajono	Pasirenkami Švietimo, kultūros ir sporto skyriui mažiau žinomi švietimo teikėjai..	Dienyno pildymas, vaikų skaičius grupėje tikrinimo metu, mokytojo kvalifikacijos atitiktis reikalavimams, užsiėmimo temos ir programos atitiktis.
Raseinių rajono	Pasirenkami mažiau žinomi NVŠ teikėjai.	Parengtas protokolas, kuriame yra pažymimi esminiai dalykai, deklaruoti teikėjų pateiktame 4 priede (Aprašas).
Rokiškio rajono	Savivaldybės tinklapyje viešinama detali informacija apie kiekvieną vykdomą programą: programos vadovo kontaktai, programos vykdymo vieta, užsiėmimų tvarkaraštis. Esant reikalui atnaujinama informacija dėl užsiėmimų laiko pakeitimo. Atskirų programų tikrinimą nustatyta tvarka planuojame vykdyti gruodžio mėn. pradžioje.	Tikrinimas planuojamas vykdyti gruodžio mėn. pradžioje, vadovaujantis pasitvirtinta tvarka (Rokiškio rajono savivaldybės Neformaliojo vaikų švietimo programų stebėsenos tvarkos aprašas).
Skuodo rajono	Patikrintos visos programos. Rados pažeidimų, pakartotinai.	Erdvių pritaikymas (patalpų saugumas ir pritaikomumas). Pateikto grafiko atitikimas veiklos vykdymui, programoje dalyvaujančių vaikų skaičius, sąrašo atitikimas, lankomumo žurnalai, sutartys su tėvais. Veiklos atitikimas programai.
Šakių rajono	Kriterijų nėra, stengiamasi apžvelgti visus.	Ar laikomasi teikėjo pristatyto užsiėmimų grafiko? Ar atitinka teikėjo nurodytas ir užsiėmimus lankančių mokinių skaičius?
Šalčininkų rajono	Visos NVŠ programos.	Stebimas NVŠ programos įgyvendinimas vietoje (ar vykdoma veikla atitinka aprašytai programai), analizuojami programos dokumentai (sutartys su tėvais, vaikų sveikatos pažymos, lankomumas, ar viešinama informacija apie programos eigą žiniasklaidos priemonėse).

Savivaldybė	Kokiais kriterijais remiantis buvo atrinkti švietimo teikėjai, kurių veikla buvo tikrinama?	Organizuotų arba planuojamų patikrų aspektai
Šiaulių miesto	Susitarta aplankyti kiekvieno švietimo teikėjo bent vieną užsiėmimą, o tų švietimo teikėjų, kurių parengtos programos surinko mažiausiai balų, patikrinti po keletą užsiėmimų.	Užsiėmimo laiko ir grafiko (tvarkaraščio) atitiktis. Atitiktis programos paraiškoje deklaruojamiems dalykams. Ugdymo kryptis. Saugios ir sveikos aplinkos užtikrinimas. Ugdymo priemonės. Ugdytinių amžius. Vaikų skaičius grupėje. Turinio paskirtis. Ugdymo turinys (tema, veikla, metodai, kompetencijos, trukmė). Mokytojų kvalifikacija. Bendras programos vertinimas (stipriosios ir silpnosios pusės, koreguotini dalykai, neatitikimai (jei yra), siūlymai/rekomendacijos švietimo teikėjui). Sutartys su tėvais. Vaikų sveikatos pažymos. Kiti dokumentai (pagal švietimo teikėjo vidaus tvarką).
Šiaulių rajono	Prioritetai: teikėjai, registruoti ir akredituoti kitose savivaldybėse; laisvieji teikėjai; asociacijos; biudžetinės įstaigos.	Sutartinių įsipareigojimų laikymasis. Užsiėmimo turinio atitikimas vaikų amžiui ir galimybėms.
Šilalės rajono	Tikrinamos visos programos.	Pagal pasiruostą anketą apžvelgiama teikėjo veikla.
Švenčionių rajono	Parengta programų stebėsenos tvarka.	Parengta programos lankymo forma, kurioje surašoma informacija apie programą, vaikų skaičių, priemones, ugdymo aplinką, užsiėmimo turinį.
Tauragės rajono	Tikrinami visi NVŠ teikėjai.	Mokinių lankomumas, vietos tinkamumas, programos vykdymo kokybė, teikėjų ir lankančių mokinių atsiliepimai.
Telšių rajono	Kadangi šios programos vykdomos pirmą kartą, tai stebime visas NVŠ programas, kurias mokiniai pasirinko.	Orientuojamės į kiekybinius rodiklius (2015 m.).
Trakų rajono	Visus NVŠ teikėjus patikrinti programos įgyvendinimo vietoje. Papildoma priežiūra vykdoma atsiradus lankomumo pokyčiui, sutarčių nutraukimo atveju, esant nusiskundimams programos įgyvendinimu ir kt.	Stebėsenos formų pildymas, programos dalyvių apklausa gruodžio mėn.
Ukmergės rajono	Administracijos direktoriaus įsakymu numatyta tikrinti visas programas, paskirti atsakingi specialistai už konkrečių programų vykdymo patikrinimą.	Patikrinimai organizuojami pagal klausimyną. Pagrindiniai aspektai: tikslų ir veiklos dermė, sutartys (tarp vykdytojo ir mokinio (jo tėvų), programos dalyvių skaičius (registruotų ir realiai dalyvaujančių programoje), dalyvių amžiaus atitikimas programos turiniui, bazės, kurioje vykdoma veikla, tinkamumas, priemonės, pažangos skatinimas, vertinimas, įsivertinimas. Vertinama, kaip atsiliepia programoje dalyvaujantys mokiniai apie programą (pokalbis).
Utenos rajono	Numatę aplankyti bent po vieną kartą visus švietimo teikėjus programų įgyvendinimo metu ir savo nustatyta tvarka.	Švietimo teikėjo turimi dokumentai ir atitiktys su pateikta programa. Programos vykdymas, vaikų atsiliepimai. Vykdomos neformaliojo švietimo programos viešinimas.

Savivaldybė	Kokiais kriterijais remiantis buvo atrinkti švietimo teikėjai, kurių veikla buvo tikrinama?	Organizuotų arba planuojamų patikrų aspektai
Vilkaviškio rajono	Tikrinamos ir numatytos tikrinti visos įstaigos, teikiančios NVŠ.	Dalyvaujančių mokinių skaičius, lankomumas. Atitikimas saugiai ir sveikai aplinkai. Ugdymo priemonės. Ugdymo kryptis.
Vilniaus rajono	Planuojama atlikti stebėseną visų patvirtintų programų, kadangi neigiamų atsiliepimų ar skundų apie kurios nors NVŠ programos įgyvendinimą iki šiol negauta.	Stebimas, analizuojamas ir vertinamas vaikų lankomumas ir lankomumo pokytis, NVŠ programos turinio organizavimas, atitikimas NVŠ programos paraiškos formoje nurodytai (deklaruojamai) informacijai. Taip pat vaikams dalinamos anketos, kuriose prašoma pateikti atsiliepimus apie programą.
Visagino	Visuotinumą (patikrinti visi teikėjai).	Teikėjo pateiktų duomenų, dokumentų ir informacijos stebėjimas ir analizė pagal šiuos rodiklius: programų lankomumas ir lankomumo pokytis; vaikų ar/ir tėvų/globėjų atsiliepimai apie programos įgyvendinimo kokybę; žiniasklaidos priemonėse teikėjo viešinama informacija apie programos eigą, įgyvendinimo rezultatus, kita informacija. Programos įgyvendinimo stebėsenos atlikimas stebėtojų nuvykus į programos įgyvendinimo vietą.

6. Skundai.

Visos atsakiusios savivaldybės nurodė, kad skundų iš mokinių tėvų nėra gauta.

7. Aprašo vykdymo pažeidimai.

Pažeidimai buvo nustatyti Biržų, Skuodo ir Jurbarko rajonų savivaldybėse. Savivaldybių įvardyti NVŠ teikėjų pažeidimai: nesistemiškai arba nefiksuojamas mokinių lankomumas, nediferencijuojamos veiklos pagal mokinių amžių, nesilaikoma saugumo priemonių organizuojant išvykas ar žygius, pakeičiamas darbo laikas ir nepranešama iš anksto, mažiau vaikų, nei numatyta programoje, ir neaiškios neatvykimo priežastys, per anksti baigta vykdyti programa. Populiariausios taikytos priemonės – pokalbiai bei nurodymas pastebėtus pažeidimus pašalinti, individualios konsultacijos.

II. NVŠ teikėjų anketų apibendrinimas

NVŠ teikėjams buvo pateiktas klausimynas. Gauta informacija apie 825 programų įgyvendinimą. Imtis pakankama situacijai atspindėti. Kai kurie atsakymai pateikti neatsakingai, pasitaikė klaidų, todėl apibendrinant gali skirtis programų, vykdytojų skaičius ir kt.

Informacija rinkta ir apibendrinta šiais aspektais:

1. PROGRAMŲ, MOKINIŲ, PROGRAMAS ĮGYVENDINANČIŲ ASMENŲ SKAIČIUS. PROGRAMŲ TĖSTINUMAS

1.1. MOKINIŲ, PROGRAMŲ SKAIČIUS

Anketoje buvo prašoma pateikti informaciją apie ugdomų mokinių skaičių, programą įgyvendinančių asmenų skaičių (1 lentelė).

Programas įgyvendinančių asmenų skaičius yra netikslus, nes kai kurių programų vykdytojai pateikė visų darbuotojų, o ne tiesiogiai su vaikais dirbančių asmenų skaičių (Alytaus miestas, Birštono sav. ir kt.).

1 lentelė

Apskritis/savivaldybė	Programų skaičius	Ugdomi mokiniai	Programą įgyvendinančių asmenų skaičius
Alytaus	64	1729	282

Apskritis/savivaldybė	Programų skaičius	Ugdomi mokiniai	Programą įgyvendinančių asmenų skaičius
Alytaus miesto	22	878	101
Alytaus rajono	5	72	5
Druskininkų	12	318	21
Lazdijų rajono	19	366	79
Varėnos rajono	6	95	76
Kauno	123	3659	574
Birštono	6	175	108
Jonavos rajono	13	220	31
Kaišiadorių rajono	12	415	15
Kauno miesto	51	1337	232
Kauno rajono	9	474	34
Kėdainių rajono	20	597	124
Prienų rajono	11	423	29
Raseinių rajono	1	18	1
Klaipėdos	110	2896	327
Klaipėdos miesto	26	816	125
Klaipėdos rajono	14	355	43
Kretingos rajono	23	719	54
Palangos miesto	1	24	1
Skuodo rajono	22	457	67
Šilutės rajono	24	525	37
Marijampolės	44	1505	262
Kalvarijos	1	26	1
Kazlų Rūdos	4	87	29
Marijampolės	13	527	94
Šakių rajono	7	408	10
Vilkaviškio rajono	19	457	128
Panevėžio	139	2723	431
Biržų rajono	16	380	49
Kupiškio rajono	7	117	8
Panevėžio miesto	38	785	116
Panevėžio rajono	25	454	37
Pasvalio rajono	18	373	142
Rokiškio rajono	35	614	79
Šiaulių	121	3368	398
Akmenės rajono	7	149	28
Joniškio rajono	16	359	73
Kelmės rajono	22	465	102
Pakruojo rajono	15	329	17
Radviliškio rajono	19	508	75
Šiaulių miesto	19	1076	80
Šiaulių rajono	23	482	23
Tauragės	34	1689	83
Jurbarko rajono	7	274	24
Pagėgių	4	81	6
Šilalės rajono	4	848	31
Tauragės rajono	19	486	22

Apskritis/savivaldybė	Programų skaičius	Ugdomi mokiniai	Programą įgyvendinančių asmenų skaičius
Telšių	39	1681	79
Mažeikių rajono	4	154	5
Plungės rajono	11	563	36
Rietavo	5	151	6
Telšių rajono	19	813	32
Utenos	52	1637	472
Anykščių rajono	8	367	129
Ignalinos rajono	4	99	4
Molėtų rajono	9	200	8
Utenos rajono	21	586	148
Visagino	2	188	168
Zarasų rajono	8	197	15
Vilniaus	99	3615	1020
Elektrėnų	5	172	26
Šalčininkų rajono	7	171	7
Širvintų rajono	7	204	8
Švenčionių rajono	7	216	97
Trakų rajono	4	318	5
Ukmergės rajono	20	363	143
Vilniaus miesto	40	1868	676
Vilniaus rajono	9	303	58
Iš viso	825	24502	3928

1.2. PROGRAMOS TEIKĖJŲ JURIDINIS STATUSAS

39 proc. (2 lentelė) NVŠ programų teikia biudžetinės įstaigos, 30 proc. – laisvieji mokytojai, 14 proc. – viešosios įstaigos, 13 proc. – asociacijos, 3 proc. – nevyriausybinės organizacijos ir kt.

2 lentelė

Programos teikėjo juridinis statusas	Skaičius
Biudžetinė įstaiga	322
Laisvasis mokytojas	244
Viešoji įstaiga	116
Asociacija	109
Nevyriausybinių organizacija	20
UAB	9
Individuali įmonė	1
Kitas švietimo teikėjas	1
Labdaros ir paramos fondas	1
Mažoji bendrija	1
(tuščias)	1
Bendroji suma	825

Programos teikėjų pasiskirstymas pagal programų kryptis ir juridinio asmens statusą pateiktas **1 priede**.

1.3. PROGRAMŲ TĖSTINUMAS

Iš 825 NVŠ programų, kurioms skirtas finansavimas pagal Aprašą, 602 NVŠ programos (73 proc.) šalyje atsirado po NVŠ krepšelio įvedimo. Informacija apie naujų NVŠ programų įvedimą savivaldybėse pateikta **2 priede**.

2. VEIKLOS KRYPTYS

Anketose NVŠ programų teikėjai nurodė, kokiomis veiklos kryptimis vykdomas neformalusis vaikų švietimas (**3 lentelė**). Buvo pateikta 16 galimų veiklos krypčių. Atsakymuose nurodyta, kad daugiausia mokinių pasirinko ugdymą pagal sportinės veiklos kryptį. Populiarios muzikos, dailės, kalbų, informacinių technologijų, etnokultūros, technologijų kryptys.

3 lentelė

Veiklos kryptys	Ugdoma mokinių
Muzika	1838
Dailė	1814
Šokis	3263
Teatras	816
Sportas	7539
Techninė kūryba	372
Turizmas ir kraštotyra	574
Gamta, ekologija	444
Saugus eismas	109
Informacinės technologijos	674
Technologijos	563
Medijos	148
Etnokultūra	940
Kalbos	1326
Pilietiškumas	743
Kita:	
Bendruomeniškumas, savanorystė	9
Asmenybės formavimo	19
Dailės terapija	21
Eko kūrybinės dirbtuvėlės	84
Etika, estetika, bendravimo kultūra, sveika gyvensena	18
Finansinio raštingumo	17
Floristika-dekoravimas	9
Fotografija	64
Gyvenimo įgūdžių ugdymas	7
Integruota kūrybinė teatrinė veikla, spektaklių kūrimas	18
Integruota meninė kūrybinė veikla	23
Integruotas ansamblis	9
Integruotas muzikos ir IKT mokymas	13
Japonijos kultūros pažinimo	49
Karjeros planavimas	37
Karjeros ugdymas	37
Keramika	159
Kita ugdymo krypties programa	39
Kryptingas darbas su jaunimu	13
Kultūrinė edukacinė	18
Kūrybinės industrijos	31
Kūrybiškumo saviraiškos studija	11

Veiklos kryptys	Ugdoma mokinių
Lyderystės ugdymas	25
Matematika, logika	20
Meninė kūryba	24
Meninis sportas	30
Meno terapija specialiųjų poreikių vaikams	3
Muzika ir šokis	29
Muzika, šokis, teatras	167
Pagalba mokiniui	6
Protinė veikla	72
Psichologinis švietimas	7
Rekreacija	47
Religijotyra	22
Savęs pažinimas ir realizacija	27
Saviraiška ir mokymasis gyventi	15
Saviugdosa	10
Smėlio terapija	11
Smulkioji motorika	20
Socialinė	10
Socialinių įgūdžių ugdymas	42
Sportas, pilietiškumas, turizmas	41
Sveika gyvensena	153
Sveikata	49
Šokis-teatras	20
Teatras, drama	33
Technologijos, medijos, pilietiškumas	208
Technologijos, sportas	20
Ugdymas karjerai	25
Ugdymo krypties programa	10
Universali kultūra	15
Vadyba (renginių organizavimas)	18
Verslumas	19
Visapusiškas ugdymas – šokis, maisto gamyba, mada, teatras, etiketas, technologijos, pilietiškumas, etnokultūra	12
Žurnalistika	11
Socializacijos	20
Nenurodyta	763
Apima kelias ugdymo kryptis	496
Elegancijos studija	70
Socialinių ir higienos įgūdžių	40
Dvikovos sporto šaka	24
Iš viso	24502

Informacija apie savivaldybėse įgyvendinamas programas pateikta **3 ir 4 priede**.

3. PEDAGOGAI

Apraše nustatyta, kad NVŠ lėšomis programas įgyvendinti gali visi neformaliojo vaikų švietimo teikėjai, kurie turi asmenis, atitinkančius Apraše nustatytus reikalavimus, tarp jų ir laisvieji mokytojai. Visų dirbančių asmenų, tarp jų ir laisvųjų mokytojų (jie įgyvendina daugiau kaip ketvirtadalį programų), nurodyta

kvalifikacija ir įgytas išsilavinimas atitiko Apraše nustatytus reikalavimus. Didžioji dalis asmenų, įgyvendinančių NVŠ programas, yra pedagogai (per 70 proc.).

4. LĖŠOS

4.1. NVŠ LĖŠOS, SKIRTOS VIENAM VAIKUI

Savivaldybė savo nustatyta tvarka perveda lėšas NVŠ teikėjui pagal vaikų, sudariusių sutartis dėl dalyvavimo NVŠ programoje, skaičių. NVŠ programų teikėjai nurodė, kiek lėšų, gautų iš savivaldybės, tenka vienam mokiniui per mėnesį. Kadangi tos pačios savivaldybės NVŠ programų teikėjai nurodė skirtingas lėšas, todėl galima teigti, kad NVŠ teikėjai neturi tikslios informacijos apie įgyvendinamų NVŠ programų finansavimą. Dalis teikėjų nurodė trijų mėnesių sumą. **4 lentelėje** pateiktas mažiausias ir didžiausias skirtų lėšų dydis. Yra tokių NVŠ programos teikėjų, kurie nurodė, kad nežino, kiek gaus lėšų (Šilutės, Rokiškio, Panevėžio rajonų savivaldybėse).

4 lentelė

Apskritis	Savivaldybė	Mažiausias nurodytas dydis	Didžiausias nurodytas dydis
Alytaus	Alytaus miesto	15,00	15,60
	Alytaus rajono	15,00	15,00
	Druskininkų	16,17	16,29
	Lazdijų rajono	11,11	14,99
	Varėnos rajono	12,00	36,00
Alytaus apskritis		11,11	36,00
Kauno	Birštono	9,15	99,14
	Jonavos rajono	31,00	93,00
	Kaišiadorių rajono	15,00	20,11
	Kauno miesto	14,99	45,00
	Kauno rajono	15,00	15,00
	Kėdainių rajono	15,00	63,33
	Prienų rajono	14,99	17,67
	Raseinių rajono	15,00	15,00
Kauno apskritis		9,15	99,14
Klaipėdos	Klaipėdos miesto	17,70	45,00
	Klaipėdos rajono	15,00	15,00
	Kretingos rajono	15,00	15,00
	Palangos miesto	12,19	12,19
	Skuodo rajono	14,00	14,35
	Šilutės rajono	7,28	21,89
	Klaipėdos apskritis		7,28
Marijampolės	Kalvarijos	15,00	15,00
	Kazlų Rūdos	15,00	15,00
	Marijampolės	15,00	15,00
	Šakių rajono	15,00	15,00
	Vilkaviškio rajono	12,10	15,00
Marijampolės apskritis		12,10	15,00
Panevėžio	Biržų rajono	12,67	13,68
	Kupiškio rajono	15,00	15,03
	Panevėžio miesto	15,00	15,45
	Panevėžio rajono	14,05	15,00
	Pasvalio rajono	15,00	54,00

Apskritis	Savivaldybė	Mažiausias nurodytas dydis	Didžiausias nurodytas dydis
	Rokiškio rajono	12,00	51,00
Panevėžio apskritis		12,00	54,00
Šiaulių	Akmenės rajono	15,00	61,69
	Joniškio rajono	14,99	16,00
	Kelmės rajono	15,00	15,00
	Pakruojo rajono	12,19	12,19
	Radviliškio rajono	15,00	45,00
	Šiaulių miesto	15,00	36,34
	Šiaulių rajono	11,16	11,16
Šiaulių apskritis		11,16	61,69
Tauragės	Jurbarko rajono	14,99	15,00
	Pagėgių	15,00	15,00
	Šilalės rajono	11,75	11,76
	Tauragės rajono	15,00	15,54
Tauragės apskritis		11,75	15,54
Telšių	Mažeikių rajono	20,00	20,00
	Plungės rajono	15,00	16,50
	Rietavo	15,00	15,00
	Telšių rajono	12,00	15,00
Telšių apskritis		12,00	20,00
Utenos	Anykščių rajono	13,70	15,00
	Ignalinos rajono	13,90	14,99
	Molėtų rajono	15,00	15,00
	Utenos rajono	9,75	15,00
	Visagino	16,88	17,10
	Zarasų rajono	10,83	33,84
Utenos apskritis		9,75	33,84
Vilniaus	Elektrėnų	15,00	62,07
	Šalčininkų rajono	14,99	15,00
	Širvintų rajono	11,82	15,00
	Švenčionių rajono	15,00	15,14
	Trakų rajono	15,00	15,92
	Ukmergės rajono	14,99	18,30
	Vilniaus miesto	5,00	45,00
	Vilniaus rajono	10,78	15,00
Vilniaus apskritis		5,00	62,07
Šalies		5,00	99,14

4.2. TĖVŲ ĮMOKOS

Apklausa parodė, kad mokinių tėvai (globėjai) moka už 180 įgyvendinamų NVŠ programų iš 825 (1 pav.)

4.3. TĖVŲ ĮMOKŲ DYDŽIAI

5 lentelėje pateikti tėvų įmokų dydžiai (didžiausios ir mažiausios vertės). Mokestis svyruoja nuo 0,30 iki 285 eurų. Didžiausios įmokos mokamos už sporto, dailės, muzikos, šokių krypties programas.

5 lentelė

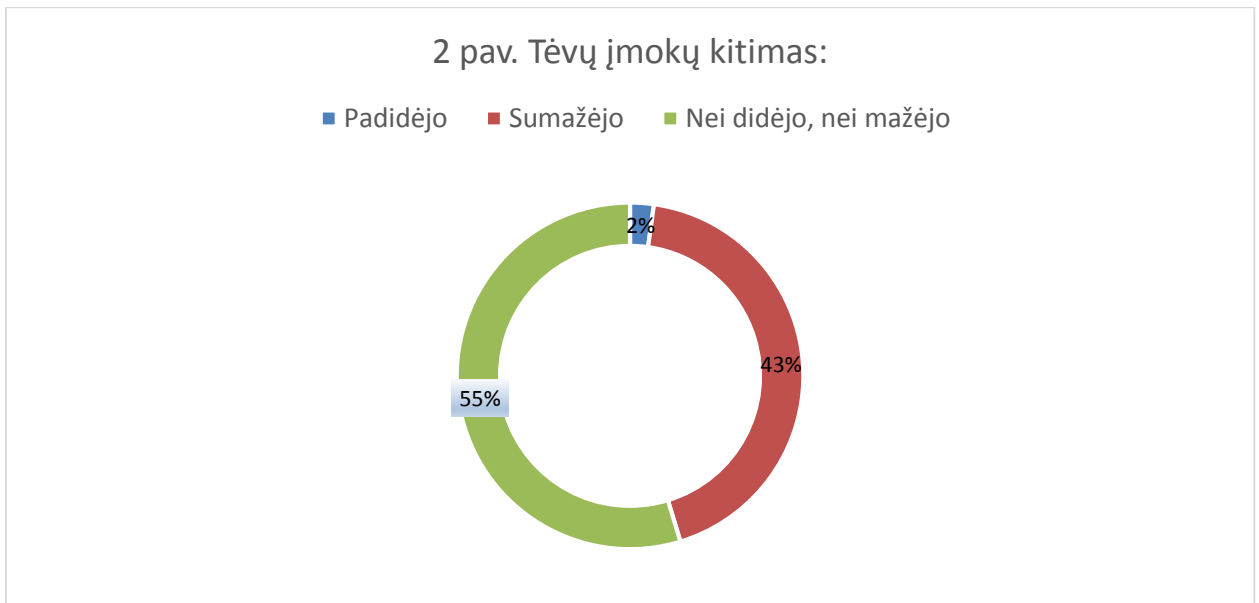
Programos / kryptys	Programų skaičius	Mažiausia mėnesinė įmoka	Didžiausia mėnesinė įmoka
Dailė	18	3,00	25,00
Dvikovos sporto šaka	1	5,00	5,00
Etika, estetika, bendravimo kultūra, sveika gyvensena	1	25,00	25,00
Etnokultūra	2	3,00	11,00
Gamta, ekologija	3	0,30	3,00
Informacinės technologijos	15	3,00	52,00
Integruota kūrybinė teatrinė veikla, spektaklių kūrimas	1	15,00	15,00
Integruota meninė kūrybinė veikla	1	15,00	15,00
Integruotas ansamblis	1	15,00	15,00
Kalbos	10	2,89	20,00
Keramika	1	3,00	3,00
Medijos	1	4,34	4,34
Meno terapija specialiųjų poreikių vaikams	1	285,00	285,00
Muzika	17	3,00	35,00
Nenurodyta	1	35,00	35,00
Saugus eismas	2	4,00	5,00
Smėlio terapija	1	5,00	5,00
Smulkioji motorika	1	25,00	25,00
Sportas	54	2,89	60,00
Šokis	19	3,00	42,00
Teatras	3	0,30	4,34
Techninė kūryba	7	0,30	4,34

Programos / kryptys	Programų skaičius	Mažiausia mėnesinė įmoka	Didžiausia mėnesinė įmoka
Technologijos	17	0,30	6,00
Turizmas ir kraštotyra	2	4,00	4,00
Iš viso	180	0,30	285,00

Detalesnė informacija apie tėvų įmokas pagal savivaldybes pateikta **5 priede**.

4.4. KAIP KEITĖSI TĖVŲ ĮMOKOS PO NVŠ KREPŠELIO ĮVEDIMO?

Apklausoje buvo užduotas klausimas apie tėvų įmokų pokytį. Atsakymų suvestinė pateikta 2 pav. Daugiau kaip pusėje programų įmokos nesikeitė, tarp jų patenka ir nemokamos programos. Svarbus rezultatas yra tas, kad įvedus NVŠ krepšelį 43 proc. programų tėvų įmokos sumažėjo, o padidėjo tik 2 proc. programų.

Programų teikėjų buvo klausiama, kodėl įvedus NVŠ krepšelį išliko tėvų mokesčiai, kodėl nemažėjo, nuo ko priklauso įmokos dydis. Žemiau pateikiami teikėjų atsakymai.

Kodėl išliko mokesčiai, kodėl nemažėjo?

- Steigėjas nekoregavo mokesčio (daugiau kaip pusė atsakiusių).
- Yra metinis mokesčiai, ne mėnesiniai.
- Nemažėjo todėl, kad iš tėvų mokamų lėšų (spec. programų lėšų) mokykla naudoja: darbo užmokesčiui, komunalinėms, ryšių, transporto ir kitoms paslaugoms, edukacinių erdvių remontui ir kt.
- Toks buvo susitarimas su tėvais.
- Mokama nuoma už sporto sales ir inventorių, atlyginimai.
- Padaugėjo užsiėmimų.
- Perkami koncertiniai rūbai.
- Iš įmokos buvo atimta NVŠ finansavimo suma.
- Įstaigos tarybos sprendimu nuspręsta tėvų įnašų už ugdymą nekeisti.
- Nežinome, kiek gausime NVŠ lėšų. Todėl bent jau 5 eurų/mėn. mokesčių palikome.

Nuo ko priklauso įmokos dydis?

- Nuo to, kokių nuolaidų vaikas turi: lanko ne pirmus metus, lanko du asmenys iš tos pačios šeimos ir t.t.
- Nuo šeimos finansinės padėties.
- Priklauso nuo to, kiek kartų mokinys buvo atvykęs.

Kodėl nedidėjo mokesčiai?

- Mokesčiai nedidėjo, nes nenorėjome konfrontacijos su tėvais.

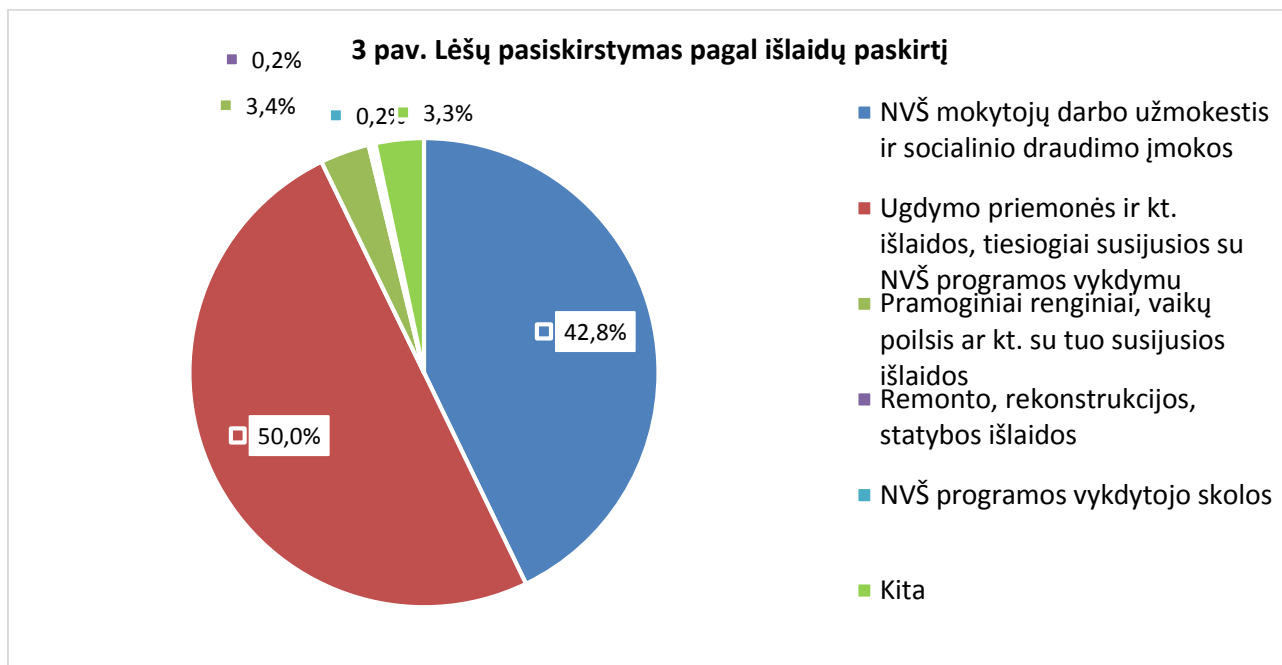
Kodėl sumažėjo mokestis?

- NVŠ krepšelis padengė dalį išlaidų.
- Atėjo trečdaliu daugiau vaikų.
- NVŠ krepšelis leido sumažinti mėnesinį mokestį mažiau besitreniruojančioms vaikams. Aukšto meistriškumo grupėms mokestis nemažinamas.
- Tėvų įmoka sumažinta, norint suteikti galimybę lavinti vaikus nepasiturinčioms ir daugiavaikėms šeimoms.
- Mokestis sumažintas norint į choras pritraukti daugiau vaikų.
- Mokestis sumažintas pusės gautos NVŠ krepšelio sumos dydžiu.
- Valstybė kompensavo didžiąją dalį būrelio mokesčio. Į būrelį atėjo 25 proc. daugiau vaikų, todėl mokestis mažėjo.

5. IŠLAIDOS

5.1. KAM IŠLEIDŽIAMOS NVŠ LĖŠOS?

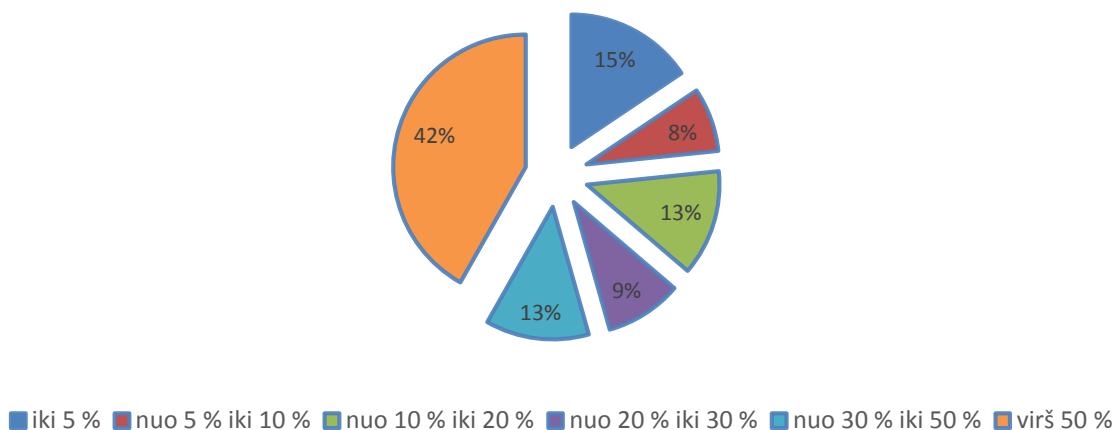
Apraše nurodyta, kam gali būti išleidžiamos NVŠ programoms skirtos lėšos. Didžioji lėšų dalis (93 proc.) išleidžiama ugdymo priemonėms ir darbuotojų darbo užmokesčiui (3 pav.). Bet apie daugiau kaip 6 proc. lėšų panaudojama Apraše nenumatytoms išlaidoms padengti.

5.2. IŠLAIDOS UGDYMO PRIEMONĖMS

Į klausimą, kokią lėšų dalį išleidžia ugdymo priemonėms, 42 proc. atsakiusiųjų švietimo teikėjų nurodė, kad ugdymo priemonėms išleidžia per 50 proc. skirtų NVŠ lėšų. 15 proc. apklaustųjų teigė, kad ugdymo priemonėms išleidžia iki 5 proc. lėšų (4 pav.).

4 pav. Kokia dalis NVŠ programų teikėjų išleidžia NVŠ lėšas ugdymo priemonėms (pagal išleidžiamų lėšų dalį)

5.3. KITOS IŠLAIDOS

Į klausimą, kokių kitų išlaidų turi programų tiekėjai, gauti tokie atsakymai:

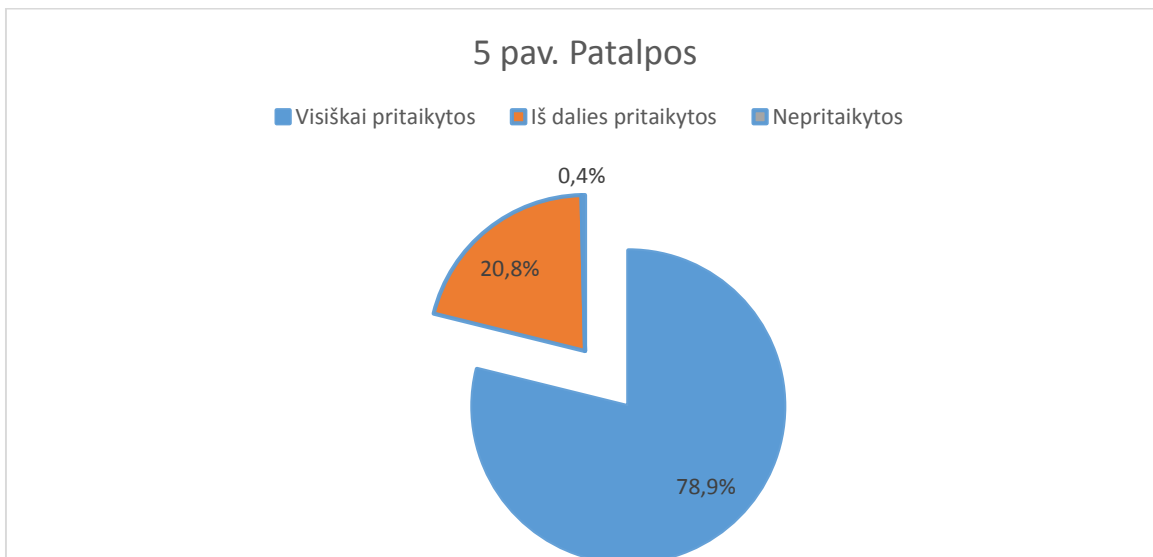
- Transporto išlaidos.
- Patalpų nuoma.
- Sintetinės dangos laistymo išlaidos.
- Edukacinės išvykos.
- Pedagogų kvalifikacijos kėlimo kursų išlaidos.
- Prizai ir suvenyrai.
- Stovyklos.
- Patalpų nuoma.
- Rūbai šokėjams.
- Biuro prekės, knygos.
- Pedagoginių, psichologinių žinių kursas.
- Maisto papildai, maitinimas.
- Higienos priemonės, pasirengimo medžiaga ir t.t.
- Intelektinių paslaugų sutartys su amatininkais, paslaugų teikimo sutartis (pagal verslo liudijimą).
- Samdomi papildomi mokytojai, konsultantai.

6. VEIKLŲ ORGANIZAVIMAS

6.1. PATALPOS

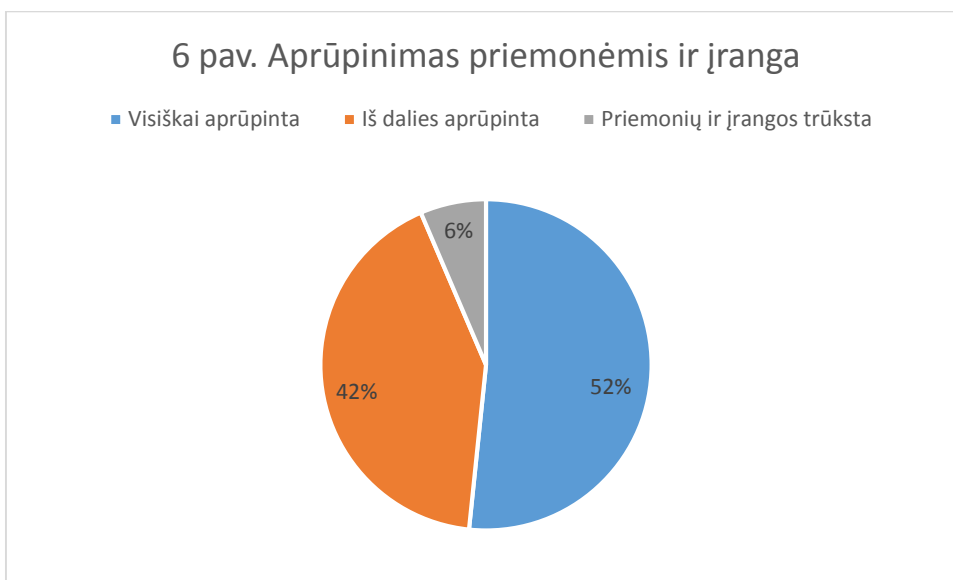
Programų teikėjai įvertino turimas patalpas (5 pav.).

0,4 proc. atsakiusių teigė, kad dirba nepritaikytose patalpose: po vieną programą Panevėžio m., Birštono savivaldybėje, Klaipėdos rajono ir Molėtų rajono savivaldybėse (sporto, dailės, keramikos, šokių kryptys).

6.2. APRŪPINIMAS ĮRANGA, PRIEMONĖMIS

Programos teikėjai įsivertino apsirūpinimą įranga, priemonėmis. Rezultatai, pateikti 6 paveikslėlyje, 6 ir 7 lentelėse, rodo, kad kai kuriose savivaldybėse vertinant teikėjų tinkamumą vykdyti iš NVŠ lėšų finansuojamas programas, buvo neatsakingai įvertintos jų galimybės įgyvendinti NVŠ programas.

Programų, kuriose teikėjai nepatenkinamai įsivertino apsirūpinimą priemonėmis ir įranga, skaičius pagal savivaldybes pateiktas 6 lentelėje.

Savivaldybė	Programų, kurioms trūksta priemonių ir įrangos, skaičius
Akmenės rajono	1
Alytaus miesto	2
Birštono	1
Joniškio rajono	1
Kauno miesto	4
Kazlų Rūdos	1
Kėdainių rajono	2
Kelmės rajono	1
Klaipėdos miesto	3
Kretingos rajono	1
Marijampolės	1

Savivaldybė	Programų, kurioms trūksta priemonių ir įrangos, skaičius
Molėtų rajono	2
Pagėgių	1
Panevėžio miesto	10
Plungės rajono	2
Rokiškio rajono	1
Skuodo rajono	1
Šalčininkų rajono	1
Šiaulių miesto	1
Šilalės rajono	1
Šilutės rajono	1
Telšių rajono	2
Ukmergės rajono	2
Varėnos rajono	1
Vilkaviškio rajono	4
Vilniaus miesto	4
Vilniaus rajono	1
Zarasų rajono	1
Iš viso	54

Programų, kurių įgyvendinimui trūksta priemonių ir įrangos, skaičius pateiktas 7 lentelėje.

7 lentelė

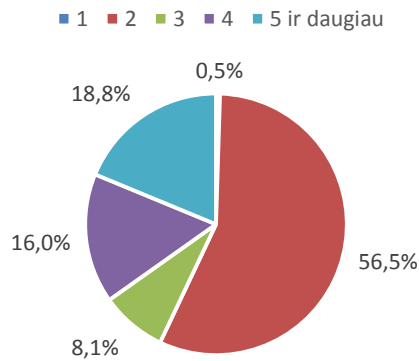
Programos kryptis:	Priemonių ir įrangos trūksta
Apima kelias ugdymo kryptis	1
Dailė	2
Etnokultūra	6
Gamta, ekologija	1
Informacinės technologijos	2
Integruotas ansamblis	1
Integruotas muzikos ir IKT mokymas	1
Kalbos	1
Meno terapija specialiųjų poreikių vaikams	1
Muzika	7
Sportas	19
Sveikata	1
Šokis	6
Teatras	1
Techninė kūryba	1
Technologijos	2
Technologijos, sportas	1
Iš viso	54

7. UŽSIĖMIMŲ TVARKARAŠČIAI IR LANKOMUMAS

7.1. Savaitinių užsiėmimų skaičius

Programų teikėjai nurodė, kiek užsiėmimų veda per savaitę. Daugiausia užsiėmimų vyksta du kartus per savaitę (7 pav.).

7 pav. Per savaitę vykstatys užsiėmimai (kartai)

7.2. Mėnesinių užsiėmimų skaičius

Per mėnesį vykstančių užsiėmimų skaičius pagal programų kryptis parodytas 7 lentelėje.

7 lentelė

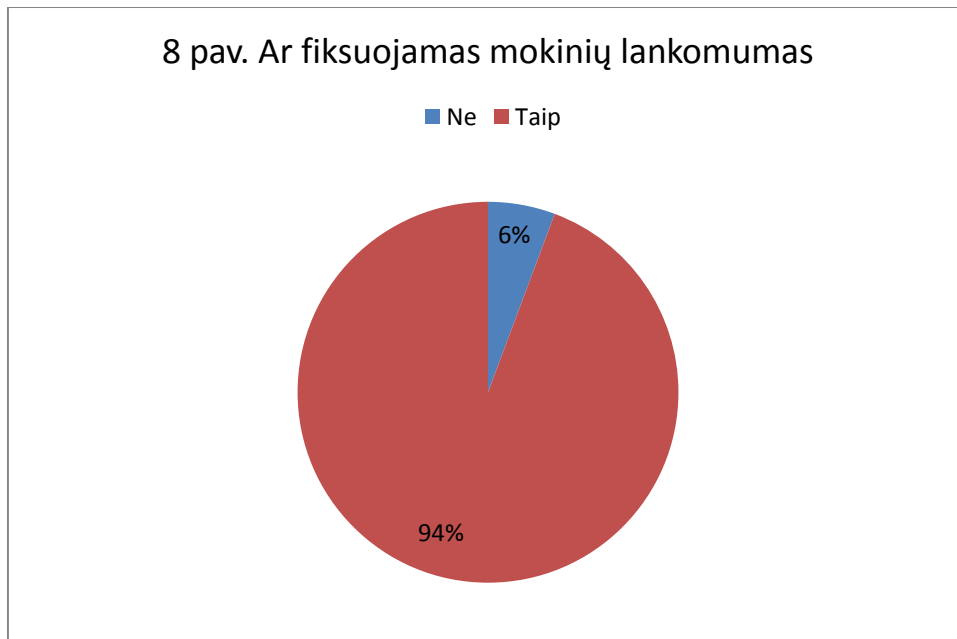
Programos krypties skaičius / užsiėmimų skaičius	5 ir mažiau	6	7	8	9	10 ir daugiau	Iš viso
Apima kelias ugdymo kryptis				12		2	14
Asmenybės formavimo				1			1
Bendruomeniškumas, savanorystė						1	1
Dailė				32	3	39	74
Dailės terapija				1			1
Dvikovos sporto šaka						1	1
Eko kūrybinės dirbtuvėlės				1			1
Elegancijos studija						1	1
Etika, estetika, bendravimo kultūra, sveika gyvensena						1	1
Etnokultūra	1			26		14	41
Finansinio raštingumo				1			1
Floristika-dekoravimas						1	1
Fotografija				1		1	2
Gamta, ekologija				4	1	13	18
Gyvenimo įgūdžių ugdymas				1			1
Informacinės technologijos				13		13	26
Integruota kūrybinė teatrinė veikla, spektaklių kūrimas						1	1
Integruota meninė kūrybinė veikla						1	1
Integruotas ansamblis						1	1
Integruotas muzikos ir IKT mokymas						1	1
Japonijos kultūros pažinimo				1			1
Kalbos				34	1	5	40
Karjeros planavimas				1			1
Karjeros ugdymas						1	1
Keramika				3		1	4
Kita ugdymo krypties programa						1	1
Kryptingas darbas su jaunimu				1			1
Kultūrinė edukacinė				4			4
kūrybinės industrijos						1	1
Kūrybiškumo saviraiškos studija				1			1

Programos krypties skaičius / užsiėmimų skaičius	5 ir mažiau	6	7	8	9	10 ir daugiau	Iš viso
lyderystės ugdymas						1	1
Matematika, logika				1			1
Medijos		1		6		1	8
Meninė kūryba						1	1
Meninis sportas				1			1
Meno terapija specialiųjų poreikių vaikams						1	1
Molio keramika					1		1
Muzika	1			69	2	26	98
Muzika ir šokis				1			1
Muzika, šokis, teatras				1			1
Nenurodyta			1	21		5	27
Pagalba mokiniui				1			1
Pilietiškumas				10	1	9	20
Protinė veikla						1	1
Psichologinis švietimas				1			1
Rekreacija						1	1
Religijotyra				1			1
Saugus eismas	1					3	4
Savęs pažinimas ir realizacija				1			1
Saviraiška ir mokymasis gyventi						1	1
Saviugdos				1			1
Smėlio terapija				1			1
Smulkioji motorika						1	1
Socialinė						1	1
Socialinių įgūdžių ugdymas				3			3
Socialinių ir higienos įgūdžių						1	1
Socializacijos						1	1
Sportas	2			70	8	107	187
Sportas, pilietiškumas, turizmas				1			1
Sveika gyvensena				1		1	2
Sveikata				3			3
Šokis	1			41	3	37	82
Šokis-teatras						1	1
Teatras				16	1	20	37
Teatras, drama				2			2
Techninė kūryba				3		9	12
Technologijos		1		13		22	36
Technologijos, medijos, pilietiškumas				1			1
Technologijos, sportas				1			1
Turizmas ir kraštotyra				9		6	15
Ugdymas karjerai						1	1
Ugdymo krypties programa						1	1
Universali kultūra					1		1
Vadyba (renginių organizavimas)				1			1
Verslumas				1			1

Programos krypties skaičius / užsiėmimų skaičius	5 ir mažiau	6	7	8	9	10 ir daugiau	Iš viso
Visapusiškas ugdymas - šokis, maisto gamyba, mada, teatras, etiketas, technologijos, pilietiškumas, etnokultūra.				1			1
Žurnalistika				1			1
Iš viso	6	2	1	421	22	359	812

7.3. LANKOMUMAS

NVŠ programų teikėjų buvo klausama apie NVŠ veiklų lankomumo fiksavimą. Rezultatai pateikti 8 pav.

Lankomumo fiksavimas

Teikėjai pateikė įvairius lankomumo fiksavimo būdus:

- Mokinių lankomumo suvestinėje.
- Pildomas moksleivių lankomumo žiniaraštis, kuriame atėję į užsiėmimą moksleiviai pasirašo.
- Lankomumo žurnale.
- Mokytojo užrašuose.
- Prie mokinio pavardės pažymima data.
- Pildomas neformalaus švietimo dienynas, jame fiksuojamas lankomumas ir darbo su mokiniais veiklos.
- Lankomumas žymimas Microsoft Excel darbalaukyje.
- Pateiktuose lankomumo lapuose.
- Laisva forma.

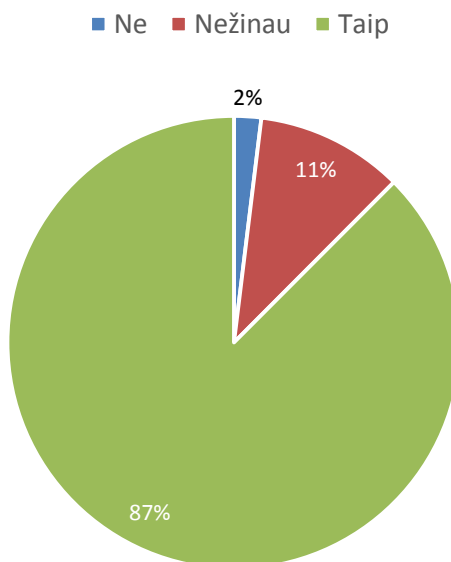
8. NEFORMALIOJO ŠVIETIMO PROGRAMŲ PERSPEKTYVA

88 proc. apklaustųjų teigė, kad yra nusiteikę tęsti NVŠ veiklą (9 pav.).

Daugiausia abejojančių dėl programos tęstinumo švietimo teikėjų įgyvendina muzikos (23), sporto (16), dailės (14) kryptių programas. Pagal savivaldybes tokių teikėjų daugiausia yra Panevėžio rajone (14) ir Šilutės rajone (10).

Detalesnė informacija pateikta **6 priede**.

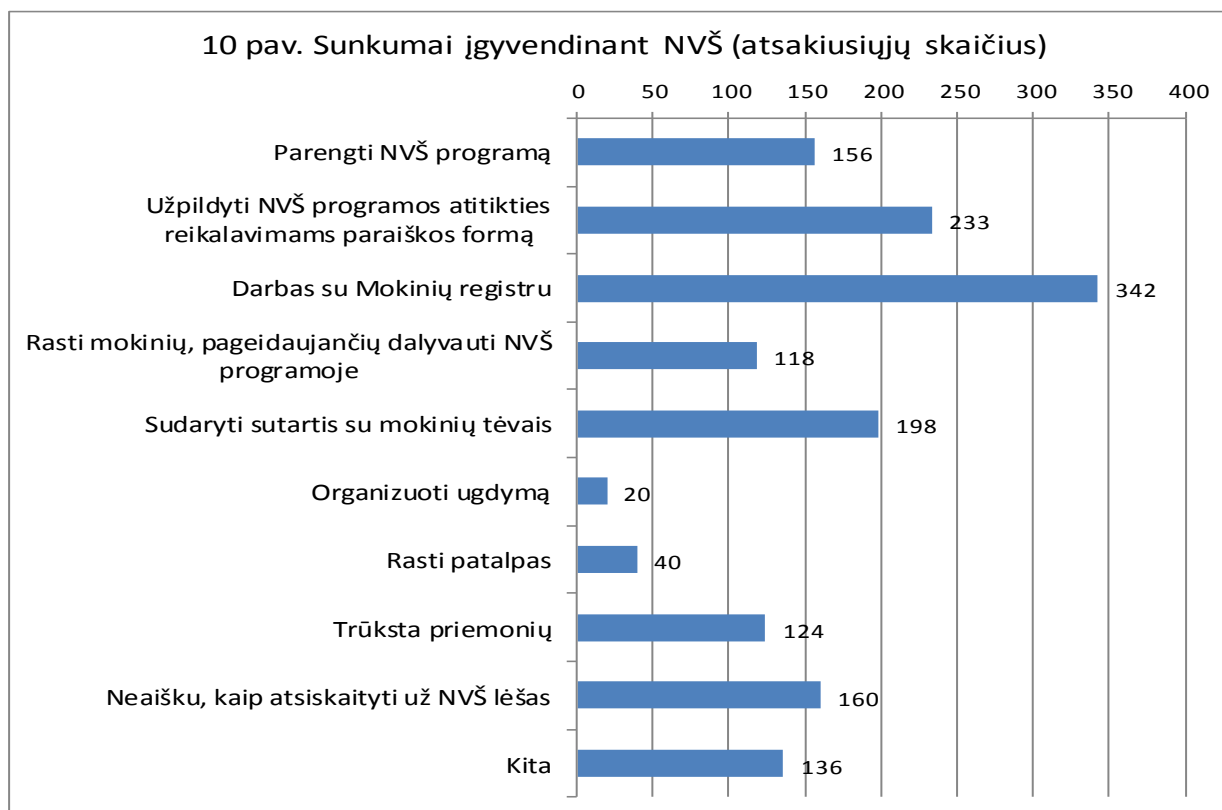
9 pav. Nuostata tęsti NŠV veiklą

9.SUNKUMAI ĮGYVENDINANT NVŠ VEIKLĄ

Daugiausia sunkumų NVŠ teikėjams sukėlė darbas su Mokinių registru, dokumentacijos tvarkymas (paraiškos pildymas, sutarčių su mokinių tėvais sudarymas) (10 pav.).

10 pav. Sunkumai įgyvendinant NVŠ (atsakiusių skaičius)

III. Neformaliojo vaikų švietimo programų įgyvendinimas Akmenės rajono savivaldybėje

RPAS specialistai Aušra Jankauskienė, Meilė Labeikytė, Elena Stanienė ir Jurga Zacharkienė 2015 m. gruodžio 8–17 d. lankėsi pas Akmenės rajono savivaldybės neformaliojo vaikų švietimo (toliau – NVŠ)

teikėjus (sąrašas pateiktas 1 lentelėje) ir analizavo Aprašo įgyvendinimą. RPAS specialistai kalbėjosi su NVŠ teikėjais, analizavo jų veiklos dokumentus, stebėjo užsiėmimus, fiksavo mokinių lankomumo faktą.

1. Bendroji informacija apie NVŠ programas Akmenės rajono savivaldybėje

Akmenės rajono savivaldybėje buvo akredituota 14 NVŠ programų. Beveik pusė šių programų yra sportinės, trečdalis – meninės krypties programos. Mažiausią dalį sudaro kitos programos: informacinių technologijų, komunikacinė, pilietinio ugdymo, technologijų (kulinarija) krypties programos (1 lentelė). NVŠ programas pasirinko 463 Akmenės rajono savivaldybės bendrojo ugdymo mokiniai. Tai sudaro 16,4 proc. visų Akmenės rajono savivaldybės bendrojo ugdymo mokinių. Mokinių registre daugiausia registruota mokinių, pasirinkusių Akmenės jaunųjų šaulių ugdymo programą (18 proc. visų mokinių, pasirinkusių NVŠ programas), Kyokushin karate (16 proc.), kovinę savigyną (13 proc.), jėgos treniruotes (13 proc.). NVŠ programas įgyvendina 11 NVŠ teikėjų: laisvieji mokytojai, savivaldybės įstaigos, nevyriausybines organizacijos, asociacijos.

1 lentelė. Akmenės rajono savivaldybės NVŠ teikėjai, programos ir mokiniai

Eil. Nr.	NVŠ teikėjas	NVŠ programos pavadinimas	Mokinių skaičius
1.	Akmenės rajono stalo teniso klubas „Mažoji raketė“, asociacija	Stalo teniso pradžiamokslis	21
2.	Akmenės rajono sporto klubas „Akmeninis kumštis“, asociacija	Kovinė savigyna	60
3.	Gintautė Urbaitienė, laisvasis mokytojas	Aerobika	19
		Jėgos treniruotės	59
4.	Akmenės rajono sporto klubas „Energija“, asociacija	Kyokushin karate – Akmenės rajono moksleivių užimtumo ir sveikatos garantas	73
5.	VšĮ „Sporto ir laisvalaikio klubas“	Vaikų krepšinio pradžiamokslis	52
6.	Naujosios Akmenės muzikos mokykla	Vaikų su negalia meninio ugdymo programa „Skambantis ratelis“	8
		Atvira jaunimo erdvė „Meno arka“	13
7.	Artūras Matulevičius, laisvasis mokytojas	Mikrokontroleriai ir jų valdymas	12
8.	Daiva Liuberskytė-Šukienė, laisvasis mokytojas	Šokis – kaip meninė raiška	39
9.	Akmenės rajono savivaldybės Akmenės krašto muziejus	Jaunųjų žurnalistų būrelis	13
10.	Lietuvos šaulių sąjunga, asociacija	Akmenės jaunųjų šaulių ugdymo programa	83
11.	Labdaros ir paramos fondas „Prieglobstis“	Dramos studija	5
		Lietuvos ir pasaulio kulinarijos paveldo ypatumų ugdymas ir saviraiškos galimybės	6

2. Kvalifikaciniai reikalavimai NVŠ teikėjui

Beveik visi NVŠ teikėjai atitiko Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu nustatytus kvalifikacinius reikalavimus. Tačiau Labdaros ir paramos fondo „Prieglobstis“ organizuojamoje programoje dirba vienas į paraiškos formą neįrašytas asmuo, neatitinkantis nustatytų reikalavimų. Akmenės jaunųjų šaulių ugdymo programą įgyvendina vienas asmuo, turintis vidurinį išsilavinimą, bet neišklausęs pedagoginių ir psichologinių žinių kurso. Laisvieji mokytojai dirbo įsigiję verslo liudijimą arba individualios veiklos pažymą.

3. NVŠ lėšų skyrimo principai

Pagal Aprašo 27 punktą rekomenduojama NVŠ lėšų suma vienam NVŠ programoje dalyvaujančiam mokiniui yra 15 eurų per mėnesį. Akmenės rajono savivaldybėje skiriama 20,56 eurų per mėnesį (2 lentelė).

Didžioji dauguma teikėjų iš mokinių tėvų už jų vaikų dalyvavimą NVŠ programoje papildomai lėšų nerenka. Už aerobikos, jėgos treniruotes privatiems treneriams anksčiau reikėjo mokėti (15 eurų per mėnesį), o gavus NVŠ krepšelį treniruotės mokiniams tapo nemokamos. Po 3 Eur/mėn. renka Akmenės r. sporto klubas „Energija“ (anksčiau šios treniruotės kainavo 15 eurų).

Programų įgyvendinimui panaudojami ir kiti išteklių: atleidimas nuo patalpų nuomos mokesčio, galimybė naudotis energetiniais ištekliais (Daivos Liuberskytės-Šukienės, laisvosios mokytojos, programa „Šokis – kaip meninė raiška“, Artūro Matulevičiaus, laisvojo mokytojo, programa „Mikrokontroleriai ir jų valdymas“). Tik už energetinius išteklius vienai ugdymo įstaigai moka Akmenės r. sporto klubas „Energija“. Naujosios Akmenės mokykloje – darželyje „Buratinas“ dirba dvi laisvosios mokytojos, tačiau mokyklai nuomą moka tik viena – aerobikos mokytoja. Mokyklos – darželio „Buratinas“ direktorės teigimu, Daivos Liuberskytės-Šukienės programą „Šokis – kaip meninė raiška“ lanko ir jų mokyklos mokiniai, todėl šiai mokytojai nuomos mokėti nereikia, jai suteikta galimybė naudotis ir energetiniais mokyklos ištekliais. Dalis teikėjų (Naujosios Akmenės muzikos mokykla, VšĮ „Sporto ir laisvalaikio klubas“, Akmenės rajono savivaldybės Akmenės krašto muziejus) programų įgyvendinimui naudoja įstaigų, kuriose organizuojama veikla, informacines technologijas (kompiuterius, interaktyvias lentas), kitas patalpas (konferencijų salę, renginių salę, sporto ir bokso sales), muzikos instrumentus, specialią įrangą (bokso sporto šakos), kt.

4. NVŠ lėšų naudojimas

NVŠ teikėjų teigimu, daugiausia lėšų skirta ar planuojama skirti ugdymo priemonėms įsigyti (nuo 45 proc. iki 79 proc. gautų NVŠ lėšų). Tikimasi, kad NVŠ lėšos bus skiriamos ir 2016 m., todėl siekiama tobulinti ugdymo aplinką ir apsirūpinimą ugdymo priemonėmis. 6 (55 proc.) NVŠ teikėjai (Labdaros ir paramos fondas „Prieglobstis“, Akmenės r. sporto klubas „Energija“, Akmenės stalo teniso klubas „Mažoji raketė“, VšĮ „Sporto ir laisvalaikio klubas“, Lietuvos šaulių sąjunga, asociacija, Akmenės r. sporto klubas „Akmeninis kumštis“) NVŠ lėšų neplanuoja skirti savo atlyginimams. Kiti NVŠ teikėjai planuoja skirti nuo 12 iki 48 proc. gautų lėšų.

Patikros dieną ne visi NVŠ teikėjai buvo įsigiję ugdymo priemonių. Kiti tik planuoja tai padaryti. Laisvųjų mokytojų Gintautės Urbaitienės, Daivos Liuberskytės-Šukienės, Artūro Matulevičiaus, Akmenės r. savivaldybės Akmenės krašto muziejaus, Naujosios Akmenės muzikos mokyklos, Akmenės r. stalo teniso klubo „Mažoji raketė“ įsigytos priemonės tiesiogiai susijusios su NVŠ programos vykdymu. Iš NVŠ lėšų programai įgyvendinti taip pat buvo įsigyta: spausdintuvas (Akmenės r. savivaldybės Akmenės krašto muziejus), treniruokliai (laisvoji mokytoja Gintautė Urbaitienė), ginklai (oriniai), šaulių apranga (Lietuvos šaulių asociacija), čiužiniai, bokso manekenas (Akmenės r. sporto klubas „Akmeninis kumštis“).

NVŠ lėšos naudojamos transporto išlaidoms padengti, vykstant į varžybas, konkursus, festivalius į kitas edukacines erdves (pvz., Mažeikių r. laikraščio „Būdas žemaičių“ redakciją (Akmenės r. savivaldybės Akmenės krašto muziejus)).

5. NVŠ programų įgyvendinimas

Visos NVŠ programos registruotos Kvalifikacijos tobulinimo programų ir renginių registre.

Dalis teikėjų turėjo programai pritaikytas aplinkas, pakankamai įrangos ir priemonių. Geros sąlygos įgyvendinti laisvosios mokytojos Daivos Liuberskytės-Šukienės, Akmenės r. savivaldybės Akmenės krašto muziejaus, Akmenės r. sporto klubo „Akmeninis kumštis“, Naujosios Akmenės muzikos mokyklos (programa „Meno arka“) vykdomas programos.

Ugdymo priemonių užtenka įgyvendinti laisvojo mokytojo Artūro Matulevičiaus programą „Mikrokontroleriai ir jų valdymas“, laisvosios mokytojos Gintautės Urbaitienės aerobikos programą, tačiau yra trūkumų erdvėms: salėje, kur vyksta aerobikos treniruotės, yra netinkama danga, trūksta veidrodžių, A. Matulevičiaus organizuojama programos veikla vyksta mažoje patalpoje. Artimiausiu metu aerobikos užsiėmimai bus vedami naujoje salėje. Programos „Lietuvos ir pasaulio kulinarijos paveldo ypatumų ugdymas ir saviraiškos galimybės“ įgyvendinimui, programą vykdančio asmens teigimu, trūksta erdvesnių patalpų. Įgyvendinama „Stalo teniso pradžiamokslis“ programa tinkamoje salėje, pakanka erdves, tačiau trūksta stalo teniso stalų.

Geros sąlygos sudarytos vykdyti kovinės savigynos programą (teikėjas – Akmenės r. sporto klubas „Akmeninis kumštis“) Naujosios Akmenės bokso salėje, tačiau Agluonų kaimo bendruomenės namuose salė per maža, nes vaikų, norinčių dalyvauti treniruotėse, yra 30 (dalis jų – Akmenės r. vaikų globos namų auklėtiniai), todėl šios grupės vaikai kartais pavežami sportuoti į Naujosios Akmenės bokso sporto salę (į treniruotes veža klubo rėmėjai). Kyokushin karate treniruotės, organizuojamos Akmenės r. sporto klubo „Energija“, turi skirtingas sąlygas: gerai pritaikyta salė programai įgyvendinti yra Akmenės rajono jaunimo ir suaugusiųjų švietimo centre, o sąlygos treniruotėms Akmenės rajono Kruopių pagrindinėje mokykloje nėra pakankamos: nėra ugdymo priemonių ir tinkamai įrengtos salės.

Didžioji dauguma teikėjų NVŠ veiklas organizavo du kartus per savaitę po 2-3 val. Tačiau kai kurie organizuoja veiklas net ir dažniau – prisitaiko prie vaikų poreikių, pvz., aerobikos, jėgos treniruotės vyksta 3-4 kartus, ar kitu laiku (apie keičiamą užsiėmimo laiką informuoja Akmenės r. švietimo ir sporto skyrių). Keli švietimo teikėjai užsiėmimus organizuoja vieną kartą per savaitę, tam skirdami ne mažiau kaip dvi pedagogines valandas.

Akmenės r. savivaldybėje yra programų, kurias pasirinko gausus mokinių skaičius (1 lentelė), tuomet vaikai dalinami į grupes (dažniausiai pagal amžių arba galimybę lankyti programą, t. y., pagal pamokų,

pavėžėjimo ar kitų užsėmimų tvarkaraštį). Pastebėta, kad NVŠ teikėjai jų programose leidžia dalyvauti ir mokiniams, kurie nėra registruoti Mokinio registre ir negauna NVŠ krepšelio (mokinių tėvai už šias veiklas nemoka).

NVŠ teikėjai fiksavo vaikų lankomumo apskaitą žurnaluose ar elektroninėje žurnalo versijoje (išskyrus Kyokushin karate (viena grupė)). Faktinis mokinių, dalyvavusių NVŠ programoje, skaičius patikros metu pateiktas 3 lentelėje. Nevyko Labdaros ir paramos fondo „Prieglobstis“ organizuojama programa „Lietuvos ir pasaulio kulinarijos paveldo ypatumų ugdymas ir saviraiškos galimybės“. Patikros metu šioje NVŠ programoje įrašytų mokinių nebuvo, o su kitais tuo metu dalyvavusiais mokiniais, asmens, organizuojančio šią programą teigimu, buvo nutarta puošti salę (ši veikla programoje nenumatyta).

2 lentelė. NVŠ finansavimas, kiti ištekliai

Eil. Nr.	NVŠ teikėjas	NVŠ programos pavadinimas	NVŠ lėšos (Eur) vienam mokiniui per mėnesį	Tėvų lėšos (Eur) per mėnesį	Ar pasikeitė tėvų lėšos, jei programa buvo vykdoma anksčiau?	Kiti ištekliai
1.	Akmenės r. stalo teniso klubas „Mažoji raketė“	Stalo teniso pradžiamokslis	20,56	-	-	1) atleidimas nuo patalpų nuomos mokesčio 2) galimybė naudotis energetiniais ištekliais (mokykloje)
2.	Akmenės r. sporto klubas „Akmeninis kumštis“	Kovinė savigyna	20,56	-	-	1) nėra nuomos mokesčio 2) galimybė naudotis energetiniais ištekliais
3.	Gintautė Urbaitienė, laisvasis mokytojas	Aerobika	20,56	-	Nebereikia mokėti	-
		Jėgos treniruotės	20,56	-	Nebereikia mokėti	-
4.	Akmenės r. sporto klubas „Energija“	Kyokushin karate – Akmenės r. moksleivių užimtumo ir sveikatos garantas	20,56	3	Pasikeitė, anksčiau buvo 15 eurų	1) atleidimas nuo patalpų nuomos mokesčio 2) galimybė naudotis energetiniais ištekliais (2 įstaigose)
5.	VšĮ „Sporto ir laisvalaikio klubas“	Vaikų krepšinio pradžiamokslis	20,56	-	-	Atleidimas nuo salės nuomos mokesčio
6.	Naujosios Akmenės muzikos mokykla	Vaikų su negalia meninio ugdymo programa „Skambantis ratelis“	20,55	-	-	Atleidimas nuo patalpų nuomos mokesčio
		Atvira jaunimo erdvė „Meno arka“	20,56	-	-	Naudojamos mokyklos informacinėmis technologijomis, instrumentai
7.	Artūras Matulevičius, laisvasis mokytojas	Mikrokontroleriai ir jų valdymas	20,56	-	-	1) atleidimas nuo patalpų nuomos mokesčio 2) galimybė naudotis energetiniais ištekliais
8.	Daiva Liuberskytė-Šukienė, laisvasis mokytojas	Šokis – kaip meninė raiška	20,56	-	-	1) atleidimas nuo patalpų nuomos mokesčio 2) galimybė naudotis energetiniais ištekliais
9.	Akmenės r. savivaldybės Akmenės krašto muziejus	Jaunųjų žurnalistų būrelis	20,56	-	-	Naudojamasi muziejaus patalpomis ir informacinėmis technologijomis
10.	Lietuvos šaulių sąjunga	Akmenės jaunųjų šaulių ugdymo programa	20,56	-	-	Patalpas suteikia gimnazija

11.	Labdaros ir paramos fondas „Prieglobstis“	Dramos studija	20,56	-	-	1) nėra nuomos mokesčio 2) galimybė naudotis energetiniais ištekliais
		Lietuvos ir pasaulio kulinarijos paveldo ypatumų ugdymas ir saviraiškos galimybės	20,56	-	-	1) nėra nuomos mokesčio 2) galimybė naudotis energetiniais ištekliais

3 lentelė. Faktinis mokinių, dalyvavusių NVŠ programoje, skaičius patikros metu

Eil. Nr.	NVŠ teikėjas	NVŠ programos pavadinimas	Mokinių skaičius*	Mokinių skaičius patikros dieną	Pastabos
1.	Akmenės rajono stalo teniso klubas „Mažoji raketė“, asociacija	Stalo teniso pradžiamokslis	21	8	
2.	Akmenės rajono sporto klubas „Akmeninis kumštis“, asociacija	Kovinė savigyna (Akmenės r. Agluonų kaimo bendruomenės namai)	23	0	Gruodžio 15 d. užsiėmimas nevyko dėl trenerio ligos ir buvo nukeltas į kitą dieną
		Kovinė savigyna (Akmenės r. Naujoji Akmenė)	37	23	
3.	Gintautė Urbaitienė, laisvasis mokytojas	Aerobika	18	9	5 mokiniams tą dieną vyksta užsiėmimai muzikos mokykloje, jie dirba kitą dieną (mokytoja atvyksta papildomai)
4.	Akmenės rajono sporto klubas „Energija“, asociacija	Kyokushin karate-Akmenės rajono moksleivių užimtumo ir sveikatos garantas	18	5	1 grupė Kruopių pagrindinėje mokykloje
5.	VšĮ „Sporto ir laisvalaikio klubas“	Vaikų krepšinio pradžiamokslis	27	21	
6.	Naujosios Akmenės muzikos mokykla	Atvira jaunimo erdvė „Meno arka“	13	8	Tą vakarą vyko Kultūros centre renginys, kuriame dalyvavo dalis programos mokinių
7.	Artūras Matulevičius, laisvasis mokytojas	Mikrokontroleriai ir jų valdymas	12	9	
8.	Daiva Liuberskytė-Šukienė, laisvasis mokytojas	Šokis – kaip meninė raiška	20	17	
9.	Akmenės rajono savivaldybės Akmenės krašto muziejus	Jaunųjų žurnalistų būrelis	14	5	Tą dieną vyko papildomas (kitu laiku) užsiėmimas (tiems mokiniams, kurie negalėjo dalyvauti anksčiau organizuotame susitikime) – organizuotas susitikimas su žymiu to krašto fotografu
10.	Lietuvos šaulių sąjunga, asociacija	Akmenės jaunųjų šaulių ugdymo programa	37	23	Mokytojo teigimu, 3 mokiniai sirgo, 3 grojo koncerte
11.	Labdaros ir paramos fondas „Prieglobstis“	Lietuvos ir pasaulio kulinarijos paveldo ypatumų ugdymas ir saviraiškos galimybės	6	0	Vizito metu buvo mokinių, neregistruotų Mokinių registre

* - mokinių skaičius grupėje

IV. Neformaliojo vaikų švietimo programų įgyvendinimas Panevėžio miesto savivaldybėje

Regioninės politikos analizės skyriaus (toliau – RPAS) specialistės Meilė Labeikytė ir Elena Stanienė 2015 m. gruodžio 16 d. lankėsi Panevėžio moksleivių namuose, kalbėjosi su NVŠ teikėjais, analizavo jų veiklos dokumentus, stebėjo užsiėmimus, fiksavo mokinių lankomumo faktą. Panevėžio moksleivių namuose vykdoma 21 NVŠ programa. Direktorius pavaduotojo ugdymui teigimu, visos šios programos yra tęstinės. Patikrinta po vieną programą, vykdomą Panevėžio moksleivių namuose, iš atskirų programų kryptių: dailės, šokio, techninės kūrybos, turizmo ir kraštotyros. Be to, aplankyta viena techninės kūrybos krypties programa, kurią Panevėžyje įgyvendina VšĮ Robotikos akademija.

1 lentelė. Panevėžio miesto savivaldybėje tikrinti NVŠ teikėjai, programos ir mokiniai

Eil. Nr.	NVŠ teikėjas	NVŠ programos pavadinimas	Finansuojamas vaikų skaičius
1.	Panevėžio moksleivių namai	Šokių studija „Se lavy“	49
2.	Panevėžio moksleivių namai	Žaislų siuvimas	5
3.	Panevėžio moksleivių namai	Aviamodeliavimas	12
4.	Panevėžio moksleivių namai	Sportinis turizmas	38
5.	VšĮ Robotikos akademija	LEGO League (FLL) robotika	11

NVŠ lėšų skyrimo principai.

Pagal Aprašo 27 punktą rekomenduojama NVŠ lėšų suma vienam NVŠ programoje dalyvaujančiam mokiniui yra 15 eurų per mėnesį. Panevėžio m. savivaldybėje skiriama (tikrintų teikėjų) 15,4 eurų per mėnesį.

2 lentelė. NVŠ finansavimas, kiti ištekliai

Eil. Nr.	NVŠ teikėjas	NVŠ programos pavadinimas	NVŠ lėšos (eur) vienam mokiniui per mėnesį	Tėvų lėšos (eur) per mėnesį	Ar pasikeitė tėvų lėšos, jei programa buvo vykdoma anksčiau?	Kiti ištekliai
1.	Panevėžio moksleivių namai	Šokių studija „Se lavy“	15,4	4,34	Nepasikeitė*	
2.	Panevėžio moksleivių namai	Žaislų siuvimas	15,4	4,34	Nepasikeitė*	
3.	Panevėžio moksleivių namai	Aviamodeliavimas	15,4	4,34	Nepasikeitė*	
4.	Panevėžio moksleivių namai	Sportinis turizmas	15,4	4,34	Nepasikeitė*	
5.	VšĮ Robotikos akademija	LEGO League (FLL) robotika	15	5	Sumažėjo (buvo 20)	

* Panevėžio moksleivių namų direktoriaus pavaduotojo ugdymui teigimu, tėvų lėšos nepasikeitė, nors programos buvo vykdomos anksčiau, nes savininkas nepakeitė nustatyto mokesčio.

NVŠ lėšų naudojimas.

Panevėžio moksleivių namų direktoriaus pavaduotojo ugdymui teigimu, lėšos skirtos ar planuojama skirti ugdymo priemonėms įsigyti: sportinio turizmo programa (alpinistinei įrangai), aviamodeliavimo programa (įvairios techninės priemonės: lituokliai, grąžtai, atsuktuvai ir kt.), šokių studijos „Se lavy“ programa (aprangai, scenos papuošimams ir kt.), žaislų siuvimo programa (siuvimo įrankiai, priemonės: siūlai, adatų rinkiniai, juostelės ir kt.). Kadangi programos tęstinės, tai direktoriaus pavaduotojo ugdymui teigimu, darbo užmokesčiui lėšų ir neskirta.

VšĮ Robotikos akademijos programos administratorius (Panevėžyje) apie lėšas, jų panaudojimą pateiks su sutarties įvykdymo dokumentais Panevėžio savivaldybės administracijos Buhalterinės apskaitos skyriui iki 2016 m. sausio 5 d.

3 lentelė. NVŠ lėšų paskirstymas

Eil. Nr.	NVŠ teikėjas	NVŠ programos pavadinimas	Atlyginimas (visų gautų lėšų dalis, proc.)	Ugdymo priemonės	Patalpų nuoma	Transporto išlaidos vykti konkursus, varžybas kt. edukacines erdves	Lėšos programai 3 mėn.
1.	Panevėžio moksleivių namai	Šokių studija „Se lavy“	-	1648,19	-	123,97	2268
2.	Panevėžio moksleivių namai	Žaislų siuvimas	-	214,96	-	-	231
3.	Panevėžio moksleivių namai	Aviamodeliavimas	-	47,89	-	-	555
4.	Panevėžio moksleivių namai	Sportinis turizmas	-	1758	-	-	1758
5.	VšĮ Robotikos akademija	LEGO League (FLL) robotika	Duomenys nepateikti	Duomenys nepateikti	Duomenys nepateikti	Duomenys nepateikti	510

Reikalavimai NVŠ teikėjui.

Visi NVŠ teikėjai atitiko Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu nustatytus kvalifikacinius reikalavimus (4 lentelė).

4 lentelė. NVŠ teikėjų atitiktis reikalavimams

Eil. Nr.	NVŠ teikėjas	NVŠ programos pavadinimas	Mokytojų skaičius	Mokytojų, atitinkančių nustatytus reikalavimus, skaičius
1.	Panevėžio moksleivių namai	Šokių studija „Se lavy“	1	1
2.	Panevėžio moksleivių namai	Žaislų siuvimas	1	1
3.	Panevėžio moksleivių namai	Aviamodeliavimas	1	1
4.	Panevėžio moksleivių namai	Sportinis turizmas	1	1

5.	VšĮ Robotikos akademija	LEGO League (FLL) robotika	1	1
----	-------------------------	----------------------------	---	---

5 lentelė. Faktinis mokinių, dalyvavusių NVŠ programoje, skaičius patikros metu

Eil. Nr.	NVŠ teikėjas	NVŠ programos pavadinimas	Mokinių skaičius tikrintoj grupėje, iš jų finansuojamų iš NVŠ	Mokinių, finansuojamų iš NVŠ, dalyvavimas patikros dieną	
				Skaičius	Procentas
1.	Panevėžio moksleivių namai	Šokių studija „Se lavy“	19/ 14	11	79
2.	Panevėžio moksleivių namai	Žaislų siuvimas	17/ 5	4	80
3.	Panevėžio moksleivių namai	Aviamodeliavimas	14/ 5	5	100
4.	Panevėžio moksleivių namai	Sportinis turizmas	13/ 7	5	71
5.	VšĮ Robotikos akademija	LEGO League (FLL) robotika	11	9	82

Panevėžio moksleivių namuose vykdomos programos yra tęstinės, mokinių lankomumo apskaita yra vykdoma kartu su finansuojamais tėvų bei savivaldybės mokiniais. VšĮ Robotikos akademijos mokinių lankomumo apskaita vykdoma elektroninėje žurnalo versijoje.

V. Neformaliojo vaikų švietimo programų įgyvendinimas Vilniaus miesto savivaldybėje

Švietimo kokybės ir regioninės politikos departamento specialistai Alma Jakelienė, Alfonsas Meškys, Danutė Šapalienė, Ramutė Zungailienė patikrino, kaip įgyvendinamas Aprašas Vilniaus miesto savivaldybėje.

Vilniaus miesto savivaldybei buvo pateikta vertinti 260 neformaliojo švietimo programų. Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2015 m. rugsėjo 15 d. įsakymu Nr. 30-3062 „Dėl neformaliojo vaikų švietimo programų vertinimo komisijos sudarymo, jos darbo reglamento ir neformaliojo vaikų švietimo programų vertinimo nuostatų tvirtinimo“ buvo sudaryta 28 asmenų neformaliojo vaikų švietimo programų vertinimo komisija. Komisija finansavimui atrinko 228 programas, iš jų 54 vykdomos Švietimo ir mokslo ministerijai pavaldžių įstaigų. Kai kurie programų teikėjai, pvz., UAB „Artoteka“, Kūrybinių galių ugdymo studija KASTALIJA, Inovatyvaus moksleivių papildomo ugdymo tinklas nesurinko mokinių ir programų Vilniaus miesto savivaldybės teritorijoje nevykdė. 80 proc. neformaliojo vaikų švietimo programų sudarė sporto, menų ir informacinių bei naujųjų technologijų programos, 20 proc. programų sudarė pilietinio, etnokultūros, bendrųjų kompetencijų ugdymo programos.

Eil. Nr.	NVŠ teikėjas	NVŠ programos pavadinimas
1.	UAB Menar	„Menar mintino skaičiavimo programa“
2.	Lietuvos skautija	„Skautai: pramoga su tikslu“
3.	Albertas Marcinkus	„YAMAHA muzikos mokyklos akustinės gitaros programa“
4.	Elena Stanevičienė	„YAMAHA muzikos mokyklos programa „Linksmieji klavišai“
5.	Albertas Marcinkus	„YAMAHA muzikos mokyklos elektrinės gitaros programa“
6.	Algimantas Pauliukevičius	„YAMAHA muzikos mokyklos akustinės gitaros programa“

7.	Edgar Korčiuganov	„YAMAHA muzikos mokyklos akustinės gitaros programa“
8.	Lina Mockuvienė	„YAMAHA muzikos mokyklos programa „Linksmieji klavišai“
9.	Inga Šepetienė	„Judėkime laisvai“
10.	Edgar Korčiuganov	„YAMAHA muzikos mokyklos elektrinės gitaros programa“
11.	Kristina Kanišauskaitė Navickienė	„Klasikinio baletu pagrindai“
12.	Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas „Meteoras“	„Rankdarbių ir drabužių modeliavimo studija“
13.	Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas „Meteoras“	„Šiuolaikinio šokio programa“
14.	Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas „Meteoras“	„Dailės, keramikos būrelis „Kūrybos magija“
15.	Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas „Meteoras“	„Gatvės ir šiuolaikiniai šokiai“
16.	Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas „Meteoras“	„Teatro studija vaikams ir jaunimui „Mano paties keisčiausias variantas“
17.	Vilniaus saugaus eismo mokykla	„Ratuoti Vilniaus vaikai“
18.	Vilniaus saugaus eismo mokykla	„Dviračių vairuotojų mokymo programa“
19.	Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas „Meteoras“	„Anglų kalbos būrelis 9–12 metų vaikams“
20.	Beatričė Tomaševičienė	„Klasikinio baletu pagrindai“
21.	Svetlana Jasevičienė	„Klasikinio baletu pagrindai“
22.	Žavinta Čičelytė	„Klasikinio baletu pagrindai“
23.	Linas Jusionis	„Dailės pagrindų studija“
24.	Angelė Jarusevičienė	„Keramikos studija „Molinukas“
25.	VšĮ „Lietuvos šachmatų mokykla“	„Šachmatų pamokos pradedantiesiems Vilniaus mieste“
26.	VšĮ „Lietuvos šachmatų mokykla“	„Šachmatų mokymas“
27.	Vilniaus Žirmūnų vaikų ir jaunimo klubas	„Šokių būrelis „Tu gali, mes kartu galime“
28.	Vilniaus Žirmūnų vaikų ir jaunimo klubas	„Meninės gimnastikos būrelis mergaitėms“
29.	Vilniaus Žirmūnų vaikų ir jaunimo klubas	„Gitaros būrelio programa pradedantiesiems“
30.	Vilniaus Žirmūnų vaikų ir jaunimo klubas	„Anglų kalbos būrelis 3–5 klasių mokiniams“
31.	Vilniaus Žirmūnų vaikų ir jaunimo klubas	„Anglų kalbos būrelis 1–2 klasių mokiniams“
32.	Vilniaus Žirmūnų vaikų ir jaunimo klubas	„Akademinis piešimas ir tapyba“
33.	Vilniaus Žirmūnų vaikų ir jaunimo klubas	„Dailės būrelio „Saulutė“ programa paaugliams ir jaunimui“
34.	Vilniaus Žirmūnų vaikų ir jaunimo klubas	„Asmenybės ugdymas teatro raiška“

35.	Vilniaus Žirmūnų vaikų ir jaunimo klubas	„Aktyvaus jaunimo būrelis „Savi“
36.	Vilniaus Žirmūnų vaikų ir jaunimo klubas	„Keramikos būrelis „Molinukas“
37.	Vilniaus Žirmūnų vaikų ir jaunimo klubas	„Šachmatų kelias“
38.	Birutė Zokaitytė	„Birutės Zokaitytės dailės pagrindų studija“
39.	Vytautas Dubauskas	„Dailės pagrindų studija“
40.	Violeta Laužonytė	„Dailės pagrindų studija“
41.	Vida Sevrukienė	„Dailės pagrindų programa 6–9 metų vaikams“

Vilniaus miesto savivaldybė su programų teikėjais sudarė Biudžeto lėšų naudojimo sutartis. Programų teikėjams skirtų valstybės biudžeto lėšų pervedimai buvo pradėti gruodžio viduryje. Kiekvienam mokiniui, dalyvavusiam neformaliojo švietimo programoje, teko po 17 eurų, kadangi savivaldybė perskirstė skirtas lėšas, nes buvo programų, kurių mokiniai nepasirinko, nors pateiktos programos buvo akredituotos. Į valstybės biudžetą, Vilniaus miesto savivaldybės administracijos darbuotojos, kuriojančios neformalųjį ugdymą, teigimu, bus sugrąžinta apie 1800 eurų.

Švietimo kokybės ir regioninės politikos departamento specialistai patikrino 41 įgyvendinamą neformaliojo vaikų švietimo programą. Tai sudaro 24 proc. įgyvendinamų programų (skaičiuota be Švietimo ir mokslo ministerijai pavaldžių įstaigų vykdomų programų). Visų tikrintų programų teikėjai laikėsi nustatyto reikalavimo ir programą įgyvendino ne mažiau kaip po 2 valandas per savaitę ir 8 valandas per mėnesį. Iš 51 neformaliojo vaikų švietimo programose dirbusių 47 (92 proc.) mokytojų kvalifikacija atitinka Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme nustatytus reikalavimus, trys mokytojai yra įgiję aukštąjį išsilavinimą, tačiau neturi pedagogo kvalifikacijos, vienas mokytojas studijuoja ir taip pat neturi pedagogo kvalifikacijos.

Tikrintose neformaliojo vaikų švietimo programose iš viso buvo užimti 878 mokiniai, finansuoti iš valstybės biudžeto lėšų, skirtų neformaliojo vaikų švietimo programoms. Su mokiniais ar jų tėvais programų teikėjai yra pasirašę sutartis dėl paslaugų teikimo. Kai kurių neformaliojo vaikų švietimo programų teikėjų sudarytos sutartys su paslaugų gavėjais nepakankamai išsamios, pvz., nenurodomos mokiniui tenkančios lėšos ir kt.

Beveik visi neformaliojo vaikų švietimo programose dalyvaujantys mokiniai gyvena Vilniaus mieste, esama tik pavienių mokinių, kurie dalyvauja Vilniaus mieste vykdomose programose, o gyvena ir mokosi kitose savivaldybėse, pvz., Vilniaus rajono, Ukmergės rajono teritorijoje.

Taip pat analizuota, ar pakito tėvų įmokos už vaikų lavinimą programose. Tėvų mokestis už vaiko lavinimą neformaliojo vaikų švietimo programoje yra įvairus: nuo nemokamų būrelių ir veiklų (12 programų) iki 90 eurų (didžiausias mokestis) per mėnesį (29 programos). 12 programų teikėjai tėvams mokesčių (8,69 Eur, 10,14 Eur, 11,59 Eur,) nemažino ir teigia apie tai informavę tėvus, 17 (41,5 proc.) programų teikėjų sumažino mokestį 7,50–17 eurų atitinkamai nuo mokesčių, kurie sudaro 90 Eur, 45 Eur, 30 Eur, 22,50 Eur, 20 Eur. Programų teikėjai, kurie nemažino mokesčio, yra numatę įsigyti įvairių priemonių: dažų, teptukų, reikalingos literatūros, rėmelių ir kt., atlyginimui lėšos nenumatytos. 26 programų teikėjai, dirbantys pagal verslo liudijimą ar individualios veiklos pažymėjimą, išsimoka atlyginimą, padengia nuomos išlaidas ar įsigyja reikalingų priemonių iš tėvų sumokėtų mokesčių.

Visose tikrintose programose stebėtas mokinių lankomumas. Neformaliojo vaikų švietimo programose lankomumas siekia 80–95 proc., veiklose mokiniai dažniausiai nedalyvauja dėl ligos. Programų teikėjai pokalbiuose pažymėjo, jog tėvai yra suinteresuoti, kad vaikai lankytų pasirinktos programos veiklas, nes moka mokestį už vaiko ugdymą.

Neformaliojo vaikų švietimo programos įgyvendinamos tinkamai įrengtose patalpose, kai kurie programų teikėjai patalpas nuomoja iš verslo struktūrų, kai kurių programų teikėjai yra įsigiję patalpas, kai kurie teikėjai sutarčių pagrindu nuomoja patalpas iš bendrojo ugdymo mokyklų, užima ir tose mokyklose besimokančius mokinius. Patalpos tvarkingos, estetiškos, tinkamai įrengtos dailės, muzikos, baletų ir šokių

klasės, salės gimnastikos programoms, ir kt. Stebint mokinių ugdymo veiklas, įvertinta ir turima įranga bei priemonės. Galima teigti, kad programų teikėjai yra apsirūpinę reikalingomis priemonėmis bei įranga programoms įgyvendinti.

Pokalbiuose programų teikėjai pripažino, kad programų finansavimas sudarė galimybę ugdyti daugiau mokinių, palengvinti finansinę naštą tėvams, taip pat įvardijo problemas, su kuriomis susidūrė įgyvendindami programas. Viena didžiausių problemų – vėluojantis finansavimas, tai kuria nepasitikėjimo atmosferą, tampa kliūtimi priemonių įsigijimui, tėvų mokesčių mažinimui. Kai kurie teikėjai nurodė, kad ilgai truko sutarčių su savivaldybe pasirašymas, kad nepakanka informacijos apie ataskaitos pateikimo formą.

Švietimo kokybės ir regioninės politikos departamento specialistai, tikrinę neformaliojo vaikų švietimo programų įgyvendinimą, susidūrė su problema surasti norimos patikrinti programos vykdymo vietą ir tvarkaraštį, nes Vilniaus miesto savivaldybė neturėjo duomenų apie programos vykdymo vietą ir laiką, buvo pateikti tik teikėjų kontaktai. Su kai kuriais teikėjais susisiekti nepavyko, pvz., programos „Vaikų uostas“ teikėjo buveinės adresas nurodytas Šiauliuose, o pateiktais telefonais niekas neatsiliepė, VŠĮ „American English School“ telefonu atsiliepęs asmuo pateikė programą vykdančio asmens telefono numerį, tačiau nurodytu numeriu susisiekti nepavyko.

VI. Neformaliojo vaikų švietimo programų įgyvendinimas Švietimo ir mokslo ministerijai pavaldžiose neformaliojo švietimo įstaigose

RPAS specialistai Kazimieras Bukota, Gintaras Bakanas, Jonas Vaščėga ir Danutė Višinskytė 2015 m. gruodžio 14–15 dienomis atliko patikrą Lietuvos vaikų ir jaunimo centre (toliau – LVJC) ir Lietuvos mokinių neformaliojo švietimo centre (toliau – LMNŠC).

Patikros metu įvertinta, kaip Švietimo ir mokslo ministerijai pavaldžiose įstaigose, vykdančiose neformalųjį vaikų švietimą (toliau – NVŠ), įgyvendinamos Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2015 m. rugpjūčio 10 d. įsakymu Nr. V-883 patvirtinto Neformaliojo vaikų švietimo lėšų skyrimo ir panaudojimo 2015 metų tvarkos aprašo nuostatos.

Įgyvendinamų NVŠ programos apibūdinimas

LVJC su Vilniaus miesto savivaldybe yra pasirašiusi sutartis dėl 38 NVŠ programų vykdymo ir finansavimo. Šių programų veiklose 225 grupėse dalyvauja 1957 vaikai, kurių ugdymas iš dalies finansuojamas NVŠ lėšomis. 78 proc. šių vaikų įvairias veiklas įstaigoje lankė ir ankstesniais metais, o 28 proc. įsitraukė tik šiais mokslo metais. 12 programų (132 grupės) yra sportinės krypties (plaukimas, vandensvydis, šuoliai į vandenį, atletinė gimnastika, fechtavimas, stalo tenisas, šachmatai); 8 programos (40 grupių) – choreografinės krypties (gatvės, liaudies, linijiniai, lotynų, šiuolaikiniai šokiai); 5 programos (29 grupės) – dailės krypties (dizainas, gatvės menas, vaizduojamoji dailė, keramika); 5 programos (23 grupės) – muzikinės krypties (dainavimas, orkestras, gitara, būgneliai); kitos 8 programos (23 grupės) atstovauja technologijų, medijų, teatro kryptis.

LMNŠC su Vilniaus miesto savivaldybe yra pasirašiusi sutartis dėl 21 NVŠ programos vykdymo ir finansavimo. Šių programų veiklose 34 grupėse dalyvauja 281 vaikas, kurių ugdymas iš dalies finansuojamas NVŠ lėšomis. 80 proc. šių vaikų įvairias veiklas įstaigoje lankė ir ankstesniais metais, o 20 proc. įsitraukė tik šiais mokslo metais. Dauguma programų – 11 (19 grupių) yra techninės krypties (radijo ryšys, pradinis techninis, laivų modeliavimas, kosminė technika, kartingas, aviamodeliavimas, automodeliavimas, radioelektronika); 3 programos (4 grupės) – gamtos, ekologijos krypties (aplinkotyra, jaunieji gamtininkai, biofizika ir moderniosios technologijos), 2 programos (4 grupės) – medijų krypties (vaizdo operatoriai, fotografija); kitos 5 programos (7 grupės) atstovauja technologijų, etnokultūros, dailės, gamtos mokslų kryptis.

Įgyvendinamų programų grupės yra mišrios – jų sąrašuose įvairiomis proporcijomis pasiskirstę vaikai, kurių ugdymas iš dalies finansuojamas tikslinėmis NVŠ lėšomis ir vaikai, kurių ugdymas tokiomis lėšomis nefinansuojamas.

Dalyvavimo NVŠ programoje sutartis su LVJC iki gruodžio mėnesio nutraukė 75 paslaugos gavėjai, todėl panaikintos 2 grupės – joms numatytos, tačiau nepanaudotos lėšos bus grąžintos. LMNŠC paslaugos gavėjų, nutraukusių sutartis, nėra.

NVŠ lėšų skyrimo principai

NVŠ programų įgyvendinimą sunkina aplinkybė, kad, tikrintų įstaigų vadovų teigimu, Vilniaus miesto savivaldybė dar nepervedusi programoms numatytų lėšų. Tikimasi, kad 1 vaikui bus skirta 17 eurų per mėnesį. LVJC turėtų gauti 99807 Eur, LMNŠC – 14331 Eur. Beveik visos NVŠ tikslinėmis valstybės lėšomis finansuojamos programos buvo vykdomos ir ankstesniais metais. LVJC su paslaugų gavėjais sudarytose sutartyse numatyta, kad vaikų, dalyvaujančių NVŠ programose, finansuojamose tikslinėmis valstybės lėšomis, tėvų mokamos įmokos už paslaugą mažinamos 15 eurų per mėnesį. Didžiausią įmoką (pritaikius nuolaidą) moka povandeninio plaukimo programą lankančių vaikų tėvai – 48,72 Eur (buvo 63,72 Eur); vaikų su negalia orkestro programos „Mažasis spalvų orkestras“ lankytojams paslauga tapo nemokama (buvo 14,48 Eur). LMNŠC vaikų, dalyvaujančių NVŠ programose, finansuojamose tikslinėmis valstybės lėšomis, tėvų įmokos sumažintos 10 Eur ir sudaro 38 Eur (kartingo programa) arba 10 Eur – visos kitos programos.

Konkrečios programos įgyvendinimui tenkančių lėšų dydis tiesiogiai priklauso nuo joje dalyvaujančių vaikų, kuriems pagal sutartį priklauso tikslinis valstybės finansavimas, skaičiaus.

Kiti programų finansavimo šaltiniai, kaip ir ankstesniais metais, yra valstybės biudžeto lėšos ir tėvų mokamos įmokos.

NVŠ lėšų naudojimas

Kadangi programų finansavimas įstaigų biudžetuose buvo numatytas dar tada, kai NVŠ lėšos nebuvo skirtos, programų įgyvendinimas nepareikalavo ženklėsių papildomų kaštų, todėl gautosios tikslinės valstybės lėšas panaudojamos lėšų, kurios spalio – gruodžio mėnesiais negaunamos sumažinus tėvų mokamas įmokas, kompensavimui. LVJC šios lėšos paskirstytos darbo užmokesčiui (38000 Eur), socialinio draudimo įmokoms (11700 Eur), programų vykdymui reikalingų priemonių ir paslaugų įsigijimui (50107 Eur). LMNŠC NVŠ lėšos bus naudojamos tik programų vykdymui reikalingų priemonių ir paslaugų įsigijimui.

Įstaigos planuoja įsigyti įvairaus, konkrečių programų įgyvendinimui reikalingo trumpalaikio turto: įgarsinimo įrangos, siuvimo įnagių, muzikos instrumentų priedų, medžiagų, didaktinių, sporto, plaukimo priemonių, lėktuvo modelių, kūrybinių rinkinių, katalizatorių, variklių modeliams, mikroschemų, radijo detalių, kanceliariinių prekių (dažų, popieriaus, klijų ir kt.).

Valandinis NVŠ programas įgyvendinančių neformaliojo švietimo mokytojų atlyginimas (be SODROS) priklauso nuo jų kvalifikacijos, stažo ir svyruoja nuo 4,19 iki 7,64 Eur/val. LVJC darbo užmokesčiui skiriama apie 38 proc. gautų NVŠ lėšų. NVŠ programoms gautosios lėšos atlyginimų dydžiui įtakos neturi.

Reikalavimų NVŠ teikėjui atitiktis

LVJC vykdomas NVŠ programas įgyvendina 71 neformaliojo švietimo mokytojas. Visi su mokiniais dirbantys asmenys atitinka Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu nustatytus reikalavimus. Iš jų 4 turi mokytojo eksperto, 16 – mokytojo metodininko, 10 – vyresniojo mokytojo kvalifikacines kategorijas; 18 asmenų yra išklause reikalingą pedagoginių ir psichologinių žinių kursą.

LMNŠC vykdomas NVŠ programas įgyvendina 22 neformaliojo švietimo mokytojai. Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo 48 str. nustatytų kvalifikacinių sąlygų, reikalingų dirbant pagal neformaliojo švietimo programas neatitinka 1 mokytojas, kuris neturi pedagogo kvalifikacijos ir nėra išklause pedagoginių ir psichologinių žinių kurso (mokosi VU biochemijos studijų programos 4 kurse). Pagal NVŠ programas dirba 6 mokytojo metodininko, 8 – vyresniojo mokytojo, 3 – mokytojo kvalifikacines kategorijas įgiję pedagogai. 21 yra išklause reikalingą pedagoginių ir psichologinių žinių kursą.

NVŠ programų įgyvendinimas

Visos abiejų įstaigų vykdomos NVŠ programos registruotos Kvalifikacijos tobulinimo programų ir renginių registre. Kadangi teikėjai šias programas vykdo ilgą laiką, jų sukauptos priemonės, turima įranga, patalpos leidžia užtikrinti proceso sėkmę. Vaikų veiklos LVJC vykdomos šiuolaikiškai įrengtuose plaukimo baseinuose, atletinės gimnastikos salėje, specializuotose šokių, dainavimo, muzikavimo patalpose, dailės, keramikos, dizaino kabinetuose. Naudojama brangi fechtavimo, treniruoklių įranga, muzikos aparatūra. Dalį meninės krypties, kulinarijos programų vykdymui reikalingų medžiagų ir priemonių (instrumentai, rūbai, molis, dažai, maisto produktai, popierius, medžiagos ir pan.) skiria įstaiga, dalį – perkasi lankytojai. LMNŠC materialinė bazė ir ugdymo aplinka taip pat atitinka nustatytus reikalavimus ir sudaro sąlygas tinkamam mokinių neformaliojo švietimo procesui vykdyti. Programas vykdančios mokytojai teigė, kad pagrindinių priemonių jiems pakanka. Priemonių, medžiagų planuojama įsigyti ir iš NVŠ skiriamų lėšų. Vaikai,

dalyvaujantys NVŠ programoje, gyvena Vilniaus mieste arba bent mokosi Vilniaus bendrojo ugdymo mokyklose. Visų NVŠ programų veiklos LMNŠC vyksta po 4 valandas, LVJC – nuo 2 iki 6 valandų per savaitę.

Lankomumo apskaita LVJC yra vykdoma elektroninio dienyno funkcijas atliekančioje įstaigos veiklų apskaitos sistemoje. Patikrinimo dieną grupių, kurių veiklos fiksavimu domėtasi, dienynuose vaikų lankomumą žymintys įrašai buvo. Lankomumo įrašai dienynuose, lankymosi užsiėmimuose metu atlikta dalyvių apskaita parodė, kad veiklose dalyvauja apie 60–90 proc. sąrašuose esančių vaikų.

LMNŠC lankomumo apskaitą vykdo Užsiėmimų apskaitos žurnaluose. Žurnalai laikomi pas būrelio mokytojus. Patikrinimo dieną grupių, kurių veiklos fiksavimu domėtasi, žurnaluose vaikų lankomumą žymintys įrašai buvo. Patikrinimo metu grupėse buvo apie 50–60 proc. sąrašuose esančių vaikų.

VII. Neformaliojo vaikų švietimo programų įgyvendinimas Kaišiadorių rajono savivaldybėje

Regioninės politikos ir analizės skyriaus specialistės Jūratė Venckienė, Danutė Tarasevičienė, Alma Valevičiūtė, Regina Vasiliauskienė gruodžio mėn. atliko patikrą Kaišiadorių rajono savivaldybėje. Patikros metu vizituoti neformaliojo vaikų švietimo programų teikėjai Kaišiadorių rajono savivaldybėje, bendrauta su teikėjais, programose dalyvaujančiais mokiniais, savivaldybės administracijos Švietimo skyriaus specialiste, atsakinga už neformaliojo vaikų švietimo organizavimą, analizuoti dokumentai.

Įgyvendinamų NVŠ programų apibūdinimas

Kaišiadorių rajono savivaldybėje NVŠ lėšos skirtos 16-ai programų teikėjų. Patikros metu vizituota 12 teikėjų (75 proc.). Viena teikėja sirgo, vienas išėjęs tėvystės atostogų, du savo programos teikimo dieną su mokiniais buvo išvykę į edukacines – pažintines išvykas. Su jais bendrauta telefonu.

1 lentelė. Kaišiadorių rajono savivaldybės NVŠ teikėjai, programos ir mokiniai

Eil. Nr.	NVŠ teikėjas	NVŠ programos pavadinimas	Mokinių skaičius
1.	Asociacija futbolo centras „Baltai“	Įdomusis futbolas	80
2.	Asociacija „Žalieji velniai“	Lėkščiasvydis	30
3.	Asociacija „Maltos ordino pagalbos tarnyba“	Žiežmarių jaunųjų maltiečių savarankiška socialinė veikla	24
4.	Asociacija „Viešieji interneto prieigos taškai“	IT projektų vadyba ir komandinis darbas	39
5.	Kaišiadorių meno mokykla	Integruotas meninis ugdymas	34
6.	Laisvasis mokytojas Martynas Ambrizas	Lengvoji atletika	44
7.	Laisvasis mokytojas Deimantas Bauša	Pradinė robotika	82
8.	Laisvoji mokytoja Diana Dindaitė	Rytietiški šokiai	14
9.	Laisvoji mokytoja Jurgita Jašauskienė	Solinio, ansamblinio dainavimo programa	21
10.	Laisvasis mokytojas Nerijus Gediminas	Karatė treniruotės	63
11.	Laisvoji mokytoja Laimutė Kursevičienė	Cheer Dance šokių studija	37
12.	Laisvoji mokytoja Rita Medvedevienė	Menų mūza	33
13.	Laisvoji mokytoja Snieguolė Minkuvienė	Kūrybinės dirbtuvės „Linksmųjų muziejus“	39
14.	Laisvoji mokytoja Audronė Skarbaliūtė	Jaunųjų keramikų mokykla	15
15.	Laisvasis mokytojas Bartas Šalkauskas	Kūno rengyba bei sveika gyvensena	45
16.	Lietuvos skautija	Skautai: pramoga su tikslu	14
Iš viso:			614

Penkios iš teikiamų programų (31 proc.) yra sporto krypties (futbolas, lėkščiasvydis, karatė, lengvoji atletika, kūno rengyba), po dvi (12,5 proc.) dailės, choreografijos ir informacinių technologijų krypties, viena (6,3 proc.) – muzikos krypties (solinis ir ansamblinis dainavimas), keturios (25 proc.) – kitos krypties (skautija, maltiečių judėjimas, integruotas meninis ugdymas, kūrybinės dirbtuvės).

NVŠ lėšų skyrimo principai

Kaišiadorių rajono savivaldybėje į NVŠ veiklą, finansuojamą tiksline dotacija, įtraukta 614 vaikų, programos įgyvendina 19 mokytojų. Programoms įgyvendinti per tris mėnesius (2015-10-01 – 2015-12-31) skirta 35 990 Eur. Lėšos skirtos atsižvelgiant į programą pasirinkusių mokinių skaičių. Kaišiadorių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2015-09-07 įsakymu Nr. V1-898 „Dėl Kaišiadorių rajono savivaldybės neformaliojo vaikų švietimo lėšų skyrimo ir panaudojimo 2015 metais tvarkos aprašo tvirtinimo“ patvirtintame Tvarkos apraše buvo numatyta, kad NVŠ lėšų suma vienam vaikui yra 15 Eur/mėn., tačiau 2015-11-04 Kaišiadorių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu Nr. V1-1138 numatyta, kad „Tuo atveju, kai apskaičiuota lėšų suma visiems švietimo teikėjams bus mažesnė, nei iš viso iš valstybės biudžeto gauta NVŠ lėšų suma, tai mokiniams ugdyti pagal NVŠ programas lėšų dydis EUR per mėnesį bus atitinkamai didinamas“. Vadovaujantis šiais dokumentais, Kaišiadorių rajono savivaldybėje vienam vaikui per mėnesį skirta 19,86 Eur NVŠ lėšų. 12-os programų teikėjams tėvai nemoka jokio mokesčio, keturių programų teikėjams moka nuo 5 iki 15 Eur per mėnesį. Šios programos buvo vykdomos ir anksčiau, skyrus tikslinę dotaciją tėvų mokestis sumažėjo vienoje programoje 6 Eur, dviejose 15 Eur, vienoje net 30 Eur. Programų teikėjų teigimu, tikslinė dotacija padėjo įsigyti ugdymui būtinų priemonių, todėl tėvų mokesčių buvo galima sumažinti. Tėvų įmokas teikėjai fiksuoja pagal verslo liudijimų reikalavimus.

NVŠ lėšų naudojimas

Apie 60 proc. programų teikėjų moka mokesčių už patalpų nuomą (3,43 Eur už valandą naudojimosi patalpomis). Likusiems leista patalpomis naudotis nemokamai arba dirbama savo privačiose patalpose. Kitų lėšų Kaišiadorių savivaldybės NVŠ programų teikėjai negauna.

Patikros metu nustatyta, kad NVŠ lėšomis finansuojama:

- Darbo užmokestis;
- Patalpų nuoma;
- Ugdymo priemonių įsigijimas;
- Edukacinių išvykų, meistriškumo ugdymo stovyklos, varžybų organizavimas (išlaidos, tiesiogiai susijusios su programos vykdymu);
- Dalis uniformų (skautams);
- Teikėjo kvalifikacijos tobulinimas.

Darbo užmokesčiui panaudojama lėšų dalis varijuoja nuo 0 iki 85 proc. (skautų vadovė dirba savanorystės pagrindu, programos „Pradinė robotika“ teikėjas beveik visas lėšas skyrė ugdymo priemonėms įsigyti; asociacijų „Baltai“ ir „Žalieji velniai“ programų vadovai, tikėdamiesi, kad NVŠ finansavimas bus tęsiamas, visas lėšas taip pat skyrė mokymo priemonėms įsigyti, ne atlyginimams). NVŠ lėšų priemonėms įsigyti skyrė apie 63 proc. programų teikėjų. Visos išlaidos susijusios su programų vykdymu.

Reikalavimų NVŠ teikėjui atitiktis

Kaišiadorių rajono savivaldybės vaikus ugdantys NVŠ programų teikėjai atitinka Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu nustatytus reikalavimus. 17 teikėjų yra pedagogai, viena – menininkė, turinti laisvojo mokytojo statusą, vienas šiuo metu dar studijuoja kūno kultūrą, tačiau dokumento, liudijančio, jog yra įgijęs privalomą pedagoginių – psichologinių žinių minimumą, nepateikė. Šeši iš jų dirba pagal verslo liudijimą, šeši pagal individualios veiklos pažymėjimą, keturi neturi nei verslo liudijimo, nei individualios veiklos pažymėjimo (skautų vadovei, dirbančiai savanorystės pagrindu, šių dokumentų nereikia; keturi pagal dvi sporto krypties programas dirbantys treneriai irgi dirba savanorystės pagrindu, neimdami atlyginimo, visas lėšas skyrė priemonėms įsigyti ir kitoms su ugdymu susijusioms išlaidoms padengti).

NVŠ programų įgyvendinimas

Visos NVŠ programos registruotos Kvalifikacijos tobulinimo programų ir renginių registre. Patalpos pritaikytos programoms įgyvendinti: dažniausiai tai bendrojo ugdymo mokyklų klasės, sporto ir aktų salės, stadionai, IT kabinetai, bibliotekos, kitos patalpos (pvz., valgyklos, keramikos dirbtuvės), tinkamos pagal programų turinį ir poreikius. Visi teikėjai turi pritaikytą įrangą, tinkamų priemonių, o NVŠ lėšos leidžia jas atnaujinti ir praturtinti.

Didžioji dalis NVŠ programose dalyvaujančių mokinių paprastai mokosi tose bendrojo ugdymo mokyklose, kuriose programos vykdomos. Tačiau gyvena mokiniai ne tik vietovėse, kuriose veikia bendrojo ugdymo mokyklos, bet ir atokesniuose kaimuose. Dėl šios priežasties kyla mokinių pavėžėjimo ir nubyrejimo problema. Visoms NVŠ programoms numatyta ne mažiau kaip po dvi pedagogines valandas per savaitę, tačiau realiai, teikėjų teigimu, dirbama ilgiau, jei vaikams veikla patinka ir jie užsibūna. Neretai programų teikėjai papildomai dirba organizuodami mokinių darbų parodas, sportines varžybas ir pan.

73 proc. teikėjų fiksuoja mokinių lankomumą savo pasirengtuose dienuose – užrašuose, skautų vadovė – organizacijos parengtame žurnale. Teikėjų teigimu, programas lanko nuo 50 iki 100 proc. įregistruotų vaikų. Tai patvirtina vizito metu analizuoti lankomumo fiksavimo dokumentai. Vizitų metu nustatyta, kad programų veikloje dalyvavo nuo 31 iki 100 proc. jas pasirinkusių mokinių.

2 lentelė. Faktinis mokinių, dalyvavusių NVŠ programoje, skaičius patikros metu

Eil. Nr.	NVŠ teikėjas	NVŠ programos pavadinimas	Mokinių skaičius*	Mokinių, dalyvavusių užsiėmime, dalis (proc.) patikros dieną	Pastabos
1.	Asociacija futbolo centras „Baltai“	Įdomusis futbolas	80	75	
2.	Asociacija „Žalieji velniai“	Lėkščiasvydis	30	70	
3.	Asociacija „Maltos ordino tarnyba“	Žiežmarių jaunųjų maltiečių savarankiška socialinė veikla	24	83	
4.	Asociacija „Viešieji interneto prieigos taškai“	IT projektų vadyba ir komandinis darbas	39	31	
5.	Kaišiadorių meno mokykla	Integruotas meninis ugdymas	34	58,8	
6.	Laisvasis mokytojas Martynas Ambrizas	Lengvoji atletika	44	-----	Patikros metu buvo išvykę į edukacinę išvyką
7.	Laisvasis mokytojas Deimantas Bauša	Pradinė robotika	82	-----	Patikros metu vadovas buvo tėvystės atostogose, apklaustas telefonu
8.	Laisvoji mokytoja Diana Dindaitė	Rytietiški šokiai	14	-----	Patikros metu sirgo, apklausta telefonu
9.	Laisvoji mokytoja Jurgita Jašauskienė	Solinio, ansamblinio dainavimo programa	21	90	
10.	Laisvasis mokytojas Nerijus Gediminas	Karatė treniruotės	63	58	
11.	Laisvoji mokytoja Laimutė Kursevičienė	Cheer Dance šokių studija	37	100	
12.	Laisvoji mokytoja Rita Medvedevienė	Menų mūza	33	100	
13.	Laisvoji mokytoja Snieguolė Minkuvienė	Kūrybinės dirbtuvės	39	75	

		„Linksmųjų muziejus“			
14.	Laisvoji mokytoja Audronė Skarbaliiūtė	Jaunųjų keramikų mokykla	15	100	
15.	Laisvasis mokytojas Bartas Šalkauskas	Kūno rengyba bei sveika gyvensena	45	100	
16.	Lietuvos skautija	Skautai: pramoga su tikslu	14	-----	Patikros metu buvo išvykę į edukacinę išvyką

Kaip didžiausią problemą programų teikėjai įvardija mokinių nubyreėjimą, kuris vyko ir dėl pavėžėjimo problemų, ir dėl labai trumpo laiko supažindinti mokinius, jų tėvus su programų turiniu, ugdymosi galimybėmis, siekiamais tikslais. Geresnes sąlygas turėjo jau vykdytos, žinomos programos, naujai siūlomoms buvo sunku susirinkti mokinius. Keturiems programų teikėjams iki šiol nepervesta NVŠ tikslinė dotacija, visas priemonės jiems teko pirkti iš asmeninių lėšų. Dalis teikėjų nurodo, kad buvo labai sudėtinga programas įregistruoti, nes tam trūko laiko ir reglamentavimo aiškumo.

VIII. Neformaliojo vaikų švietimo programų įgyvendinimas Plungės rajono savivaldybėje

Regioninės politikos analizės skyriaus specialistai Kastytis Augaitis, Birutė Banevičienė, Genovaitė Butkienė, Ramutė Kulikauskienė ir Regina Pocienė atliko NVŠ lėšų skyrimo ir panaudojimo 2015 metais patikrą Plungės rajono savivaldybėje – nuo 2015 m. gruodžio 1 d. iki 21 d. atliko 13 patikros vizitų į Plungės rajono neformaliojo vaikų švietimo teikėjų programų vykdymo vietas, 2015 m. gruodžio 15 d. komisijos nariai lankėsi Plungės r. savivaldybės administracijos Švietimo skyriuje, kalbėjosi su skyriaus vadovais ir specialistu, kuriojančiu neformaliojo vaikų švietimo programų įgyvendinimą, susipažino su savivaldybės administracijos parengtais dokumentais dėl neformaliojo vaikų švietimo programų įgyvendinimo.

Nustatyta, kad savivaldybės administracijos direktorius, vadovaudamasis Švietimo ir mokslo ministro patvirtinto Aprašo 18 punktu, 2015 m. rugsėjo 8 d. įsakymu Nr. D-627 „Dėl neformaliojo vaikų švietimo programų vertinimo komisijos sudarymo“ sudarė Plungės r. Neformaliojo vaikų švietimo programų vertinimo komisiją, kuri įvertino neformaliojo vaikų švietimo teikėjų parengtas programas ir pateikė atitinkančių reikalavimams programų sąrašą tvirtinti savivaldybės administracijos direktoriui.

Vadovaudamasis Plungės rajono savivaldybės tarybos 2015 m. rugsėjo 24 d. sprendimu Nr. T1-248 patvirtinto Plungės rajono savivaldybės neformaliojo vaikų švietimo lėšų skyrimo ir naudojimo 2015 metais tvarkos aprašo 25 punktu, savivaldybės administracijos direktorius 2015 m. spalio 14 d. įsakymu „Dėl 2015 m. spalio – gruodžio mėnesiais neformaliajam vaikų švietimui skirtų lėšų paskirstymo“ paskirstė neformaliojo vaikų švietimo programų vykdymui skirtą finansavimą.

Savivaldybė interneto svetainėje (www.plunge.lt) paskelbė informaciją apie teigiamai įvertintas neformaliojo vaikų švietimo programas ir galimybę vaikams registruotis į programas.

Susipažinus su pateiktais dokumentais, nustatyta, kad švietimo teikėjų, turinčių galimybę vykdyti akredituotas neformaliojo vaikų švietimo programas, sąraše yra visos tikrintos programos, kurias įgyvendina švietimo institucijos: Plungės r. Platelių universalus daugiavfunkcis centras, Plungės rajono savivaldybės kultūros centras, Plungės vaikų ir jaunimo regbio klubas „Dorbė“, Viešoji įstaiga „Efektyvus ugdymas“, Plungės karate kiokušin klubas „SHODAN“, Viešoji įstaiga „Klaipėdos žingsnis“, Asociacija „Lietuvos skautija“, Asociacija Lietuvos šaulių sąjunga ir laisvieji mokytojai (Roma Kazlauskaitė, Viktoras Raibužis, Benas Žilinskas, Mindaugas Kučinskas, Monika Rupeikaitė).

Iš pateiktų dokumentų, nustatyta, kad Plungės rajone 14 neformaliojo vaikų švietimo teikėjų parengė 24 programas ir pasirašė sutartis su Plungės rajono savivaldybe dėl programų vykdymo ir finansavimo. Šių programų veiklose 53 grupėse dalyvauja 911 vaikų, kurių ugdymas finansuojamas NVŠ lėšomis. Įgyvendinamos 7 programos (25 grupės) yra choreografinės krypties (lietuvių liaudies tautiniai šokiai, baletas, lotynų ir šiuolaikiniai šokiai), 4 programos (8 grupės) yra sportinės krypties (plaukimas, kovinė savigny, karate, Tag Regbis), 4 programos (5 grupės) muzikinės krypties (dainavimas, orkestras, pučiamieji instrumentai), 2 programos (3 grupės) – dailės krypties (meninė medžio drožyba). Dvi programos

(4 grupės) parengė ir vykdo jaunimo organizacijos – „Lietuvos skautija“ ir Lietuvos šaulių sąjunga, 5 programos (8 grupės) atitinka technologijų, teatro, fotografijos ir socialinių įgūdžių formavimo kryptis.

Programų įgyvendinimui skirta 44,4 tūkst. Eur. Daugiausiai neformaliojo vaikų švietimo programų (9) parengė ir didžiausias finansavimas (24,5 tūkst. Eur) skirtas Plungės kultūros centrui, kurio parengtose programose dalyvauja 503 vaikai, mažiausiai vaikų (13) dalyvauja mokytojos R. Kazlauskaitės programoje „Vaikų grigališkojo choralo studija“. Neformaliojo vaikų švietimo programoje dalyvaujančiam vienam vaikui per mėnesį skiriama 16,241 Eur.

Kai kurios programos vykdomos tik iš valstybės biudžeto skirtų asignavimų, nenaudojant kitų išteklių, nemaža dalis programų vadovų (6) yra sudarę bendradarbiavimo sutartis su rėmėjais, todėl vykdant įvairias veiklas pasinaudojama jų pagalba ir parama. Neatlygintinai naudojamos patalpos, kurioms savivaldybės skiria tikslines lėšas komunaliniams mokesčiams padengti. Plungės kultūros centro programas „Klasikinio šokio (baleto) studijos programa“ papildomai tėvai finansuoja 7 Eur, o „Lietuvių liaudies tautinių šokių ansambliui „Žirginėliai“ 5 Eur. Renkamos tėvų įmokos yra fiksuojamos Plungės kultūros centro buhalterijoje išrašant sąskaitas faktūras.

Programas įgyvendina 27 mokytojai, iš jų 12 (44,4 proc.) yra etatiniai darbuotojai (11 dirba Plungės kultūros centre, 1 – Platelių daugiafunkciame centre). Penki (18,5 proc.) darbuotojai yra įdarbinti kaip laisvieji mokytojai, 11 (40,7 proc.) mokytojų yra sudarę autorines sutartis arba dirba pagal individualios veiklos patentus. Patikros metu nustatyta, kad pedagogai turi verslo liudijimus, išduotus Valstybinės mokesčių inspekcijos teritorinių valstybinių mokesčių inspekcijų ir yra galiojantys.

Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme, Kvalifikacinių reikalavimų mokytojams, dirbantiems pagal ikimokyklinio, priešmokyklinio, neformaliojo vaikų švietimo, pradinio, pagrindinio, vidurinio, specialiojo ugdymo ir profesinio mokymo programas, apraše (toliau – Aprašas) nurodytas reikalavimas mokytojo išsilavinimui – būti įgijus aukštąjį (aukštesnįjį, įgytą iki 2009 m., ar specialųjį vidurinį, įgytą iki 1995 m.) išsilavinimą. Visi (100 proc.) mokytojai yra įgiję aukštąjį universitetinį išsilavinimą, iš jų 16 (88,9 proc.) – aukštąjį pedagoginį išsilavinimą, 2 (11,1 proc.) mokytojai yra įgiję aukštąjį universitetinį išsilavinimą ir einamuoju laikotarpiu klausantys pedagoginių ir psichologinių žinių kursą.

Neformaliojo vaikų švietimo programų, kurias vykdo individualios veiklos pažymėjimus ar verslo liudijimus įsigiję teikėjai, sąmatose nenumatytos lėšos darbo užmokesčiui, visa programai skirta suma įvardijama kaip paslaugos pirkimas, kurią perka savivaldybės administracija iš programos teikėjo. Šie teikėjai detalias lėšų panaudojimo ataskaitas privalo teikti Valstybinei mokesčių inspekcijai, bet ne savivaldybių administracijoms. Todėl negalima tiksliai nustatyti, koks yra valandinis programos mokytojo darbo užmokestis. Pokalbiuose su programomis įgyvendinančiais mokytojais išsiaiškinta, kad valandinis programos teikėjo darbo užmokestis (be SODROS mokesčio) vidutiniškai sudaro apie 10 Eur. Tai sudaro apie 30 proc. darbo užmokesčiui skirtų Plungės savivaldybėje įgyvendinamoms programoms vykdyti lėšų.

Vizitų metu nustatyta, kad programos vykdomos pagal savivaldybės vertinimo komisijai pateiktas neformaliojo vaikų švietimo programos atitikties reikalavimams paraiškos formas, visos tikrintos patalpos pritaikytos programoms įgyvendinti. Priemonių ir įrangos pakanka lankantiems vaikams, vienos iš programų (Meninės medžio drožybos) vadovas naudoja asmeninius medžio apdailos įrankius ir savo medieną.

Nemaža dalis programose dalyvaujančių vaikų yra iš tos pačios gyvenamosios vietos, kurioje vyksta neformaliojo vaikų švietimo veiklos, pav., Plungės kultūros centre užsiėmimus lanko Plungėje gyvenantys vaikai, nes aplinkinių gyvenviečių vaikams problema parvykti į namus dėl nepalankaus transporto grafiko. Pažymėtina, kad kai kuriose programose dalyvauja vaikai iš kitų mokyklų ir gyvenviečių (Plungės r. Platelių universalaus daugiafunkcio centro programoje „Atrask save...“ apie 55,6 proc. vaikų dalyvauja iš aplinkinių kaimo vietovių, VšĮ „Efektyvus ugdymas“ dailės studijos parengta programa „Menų upė“ vykdoma Babrungo pagrindinėje mokykloje, apie 27 proc. vaikų yra iš kitų mokyklų, iš jų vienas vaikas, kuris mokosi Kulių gimnazijoje ir turi specialiųjų poreikių, atvežamas tėvų).

Vaikų lankomumo apskaita vykdoma įvairiai: pildomi neformaliojo ugdymo dienynai, užsiėmimų lankomumo žiniaraščiai, fiksuojama kompiuteryje pasidarytoje lentelėje. Patikrinus lankomumo fiksavimo dokumentus, nustatyta, kad veiklas vidutiniškai lankė 50-100 proc. sąrašuose esančių vaikų. Kai kurių programų vadovai leido vaikams, nesantiems sąrašuose, nemokamai dalyvauti programų renginiuose. Vizitų metu nustatyta, kad būrelių veikloje dalyvavo vidutiniškai 83 proc. programų sąrašuose įrašytų vaikų.

Vadovaujantis Plungės r. savivaldybės administracijos direktoriaus 2015 m. lapkričio 9 d. įsakymu Nr. D-831 patvirtinta „Plungės rajono savivaldybės neformaliojo vaikų švietimo programų įgyvendinimo kokybės stebėsenos tvarka“, savivaldybės administracijos neformaliojo vaikų švietimo programų vertinimo komisijos nariai atlieka programų vykdymo stebėseną vietose ir fiksuoja programų stebėsenos protokoluose.

Pažymėtina, kad savivaldybės administracijos Švietimo skyriaus vyriausioji specialistė Irena Gricevičienė, atsakinga už neformaliojo vaikų švietimo organizavimą, profesionaliai vykdo jai priskirtas funkcijas, savivaldybės internetinėje svetainėje pateikia informaciją apie neformaliojo vaikų švietimo organizavimo dokumentus, vykdomas programas, jų teikėjus, konsultantų sąrašą ir kitą aktualią informaciją. Iš pokalbių su programų teikėjais, išsiaiškinta, kad minėta specialistė atsakingai konsultuoja darbuotojus Aprašo įgyvendinimo klausimais, lankosi neformaliojo vaikų švietimo programų užsiėmimuose, renginiuose, teikia informacinę ir metodinę pagalbą, vertina vykdomą veiklą ir skatina įsivertinti stipriąsias ir tobulintinas sritis.

IX. NVŠ PROGRAMŲ ĮGYVENDINIMO MASTAI

Viena iš Valstybinėje švietimo 2013-2022 metų strategijoje numatytų prioritetinių sričių yra neformalusis vaikų švietimas. Prioriteto įgyvendinimo rodiklis yra mokinių užimtumas neformaliojo švietimu. 2017 m. siekinys – kiekvienoje savivaldybėje ne mažiau kaip 60 proc. mokinių pasinaudoja neformaliojo švietimo galimybėmis mokykloje ir kitur. ITC duomenimis, nuo 2015-2016 m. m. į pagą Aprašą finansuojamas programą įtraukta daugiau kaip 58 tūkst. mokinių, tai sudaro 17 proc. visų bendrojo ugdymo mokyklų mokinių. 2014 m. neformaliojo švietimo mokyklas šalyje lankė 99,6 tūkst. mokinių. Todėl galima teigti, kad įvedus NVŠ krepšelį, mokinių, įtrauktų į neformaliojo vaikų švietimo veiklas už mokyklos ribų, dalis išaugo daugiau kaip 50 proc.

Analizuojant dalyvaujančių NVŠ programose mokinių dalį pagal savivaldybes, matyti, kad situacija savivaldybėse labai skirtinga. Vienose savivaldybėse dalyvauti NVŠ programose pritraukta apie trečdalis mokinių (Šilutės r. savivaldybėje NVŠ programose dalyvavo 37,4 proc. mokinių, Neringos – 32,0 proc., Zarasų r. – 31,6 proc., Varėnos r. – 29,5 proc.), kitose ši dalis nesiekia nė 10 proc. (Kalvarijos, Šalčininkų r., Vilniaus r., Palangos m., Kazlų rūdos savivaldybėse) **(7 priedas)**.

Pagal programų kryptį šalyje didžiausia dalis mokinių (lyginant su visais dalyvaujančiais) dalyvauja sporto krypties programose – 35,7 proc., choreografijos, šokio – 13,1 proc., muzikos – 7,1 proc. **(8 priedas)**.

X. APIBENDRINIMAS

Statistinė informacija

- ITC duomenimis, nuo 2015-2016 m. m. į pagą Aprašą finansuojamas programą įtraukta daugiau kaip 58 tūkst. mokinių, tai sudaro 17 proc. visų bendrojo ugdymo mokyklų mokinių. 2014 m. neformaliojo švietimo mokyklas šalyje lankė 99,6 tūkst. mokinių. Todėl galima teigti, kad įvedus NVŠ krepšelį, mokinių, įtrauktų į neformaliojo vaikų švietimo veiklas už mokyklos ribų, dalis išaugo daugiau kaip 50 proc.

Apklauso apibendrinimas (pagal 53 savivaldybių darbuotojų atsakymus)

- Savivaldybių administracijų švietimo padaliniai padėjo NVŠ teikėjams pasirengti įgyvendinti mokinių ugdymui pagal neformaliojo vaikų švietimo programą. Tam buvo organizuojamos *grupinės* konsultacijos ir teikiamos *individualios* konsultacijos.
- Daugiau nei pusė savivaldybių organizavo *grupines* NVŠ teikėjų konsultacijas NVŠ programų rengimo, registravimo, lėšų naudojimo, informacijos teikimo savivaldybei, kt. klausimais. Dalyvių skaičius atskirose savivaldybėse labai skirtingas: nuo 3 iki 100 asmenų.
- Visose savivaldybėse vyko *individualus* NVŠ teikėjų konsultavimas (1-20 konsultacijų per dieną). Dažniausiai kilo klausimų dėl mokinių registravimo, veiklos grafiko sudarymo ir koregavimo, NVŠ lėšų panaudojimo galimybių, sutarčių su tėvais ir savivaldybe rengimo, laisvojo mokytojo veiklos įforminimo, tėvų informavimo, vaikų skaičiaus grupėje.

- Greta konsultacijų 38 proc. savivaldybių taikė kitas pažeidimų prevencijos priemones (stebėsena ir aktualios informacijos sklaida elektroninėmis ryšio priemonėmis; nurodymai ištaisyti trūkumus ir pakartotiniai patikrinimai; sutartyse numatytos sankcijos už pažeidimus ir kt.).
- Dauguma savivaldybių (per 90 proc.) vykdė NVŠ teikėjų priežiūrą. Didžiausias dėmesys 2015 m. buvo skiriamas NVŠ programų įgyvendinimo dokumentacijai (įforminimas, dokumentų pildymas), veiklų lankomumui ir jo apskaitai, ugdymo patalpoms ir aprūpinimui.
- Mažesnę dėmesį savivaldybės 2015 m. skyrė NVŠ programų įgyvendinimo kokybei ir jos vertinimui, lėšų panaudojimo tikslingumo vertinimui.
- Nustatyti pažeidimai daugiausia susiję su mokytojų darbo ir užsiėmimų lankomumo apskaita, tvarkaraščių nesilaikymu, mokinių saugumu išvykų metu.
- Savivaldybėse nėra gauta mokinių tėvų skundų dėl NVŠ programų įgyvendinimo.

Apklauso apibendrinimas (pagal 825 NVŠ programą įgyvendinančių asmenų atsakymus)

- Įvedus NVŠ krepšelį žymiai išaugo NVŠ programų pasiūla.
- Pagal NVŠ programas dirbantys pedagogai atitinka „Neformaliojo vaikų švietimo lėšų skyrimo ir panaudojimo 2015 metais tvarkos aprašo“ reikalavimus.
- Tik penktadalis (22 proc.) įgyvendinamų NVŠ programų yra mokamos. Tėvų įmokų mėnesinis dydis svyruoja nuo 0,30 iki 60 eurų
- 43 proc. apklaustų NVŠ teikėjų teigia, kad tėvų įmokų dydį sumažino.
- Didžioji dalis savivaldybių nekeitė ankstesnių savivaldybių Tarybų sprendimų dėl tėvų mokamų lėšų už NVŠ veiklas.
- Yra savivaldybių, kuriose netinkamai buvo vertinami NVŠ teikėjai, nes 0,4 proc. teikėjų atsakė, kad dirba netinkamose patalpose, 6 proc., kad trūksta įrangos ir priemonių.
- Didžioji dalis (56,5 proc.) NVŠ užsiėmimų vyksta du kartus per savaitę.
- 88 proc. apklaustųjų norėtų tęsti NVŠ veiklą 2016 metais.
- Daugiausia sunkumų organizuojant ir vykdant NVŠ veiklą sukėlė dokumentacijos tvarkymas, darbas su Mokinių registru. Daug neaiškumų kelia atsiskaitymas dėl NVŠ lėšų panaudojimo.

Patikrinimo apibendrinimas

IŠVADOS

Mokinių įtraukimas

- Beveik visi NVŠ programose dalyvaujantys mokiniai buvo tos savivaldybės, kurioje organizuota NVŠ programa, gyventojai. Tačiau yra pavienių atvejų, kai mokiniai gyvena ir mokosi vienoje savivaldybėje, o į kitą atvyksta dalyvauti NVŠ programoje, nes jų gyvenamoje teritorijoje ši programa neorganizuojama. Dėl tos pačios priežasties mokiniai atvyksta į didžiuosius miestus ar rajonų centrus iš kaimo teritorijų.
- NVŠ teikėjai nemokamai priima į jau sudarytas grupes ir mokinius, kurie nėra registruoti ir negauna finansavimo, bet labai nori dalyvauti NVŠ veikloje.

NVŠ programų finansavimas

- Pagal Aprašo 27 punktą rekomenduojama NVŠ lėšų suma vienam NVŠ programoje dalyvaujančiam mokiniui yra 15 eurų per mėnesį. Akmenės r. savivaldybėje vienam mokiniui skiriama 20,56 eurų per mėnesį, Vilniaus m. savivaldybėje – 17 eurų, Kaišiadorių r. savivaldybėje – 19,86 eurų, Plungės r. savivaldybėje – 16,24 eurų.
- Mokinių tėvai nemoka už 93 proc. NVŠ programų įgyvendinimą Akmenės r. savivaldybėje, 75 proc. – Kaišiadorių r. savivaldybėje, 92 proc. Plungės r. savivaldybėje. 29 proc. **tikrintų** Vilniaus m. savivaldybės programų buvo nemokamos.
- Dalis anksčiau vykdytų NVŠ programų tapo nemokamos (pvz., Akmenės r. savivaldybėje – aerobikos, jėgos treniruotės, LVJC – Vaikų su negalia orkestro programa „Mažasis spalvų orkestras“).
- Tėvų įmokos už NVŠ programas renkamos visose tikrintose savivaldybėse, tačiau mastai ir įmokos yra skirtingos. Akmenės r. savivaldybėje mokinių tėvų lėšomis finansuojama tik viena programa (3 eurai per mėnesį), Plungės r. savivaldybėje – dvi (7 ir 5 eurai), Kaišiadorių r. savivaldybėje – keturios (nuo 5 iki 15 eurų per mėnesį). Vilniaus m. savivaldybėje iš tėvų renkamos lėšos 70 proc. **tikrintų** programų, o didžiausias mokestis siekė 90 eurų per mėnesį. LVJC didžiausią įmoką (pritaikius nuolaidą) moka povandeninio

plaukimo programą lankančių vaikų tėvai – 48,72 eurų, o LMNŠC vaikų, dalyvaujančių NVŠ programose, finansuojamose tikslinėmis valstybės lėšomis, tėvų įmokos sudaro 38 eurai (kartingo programa) arba 10 eurų – visos kitos programos.

- Dalis NVŠ teikėjų tėvų įmokų dalį sumažino: Akmenės r. savivaldybėje nuo 15 eurų iki 3 eurų per mėnesį; Vilniaus miesto savivaldybėje 41,5 proc. tikrintų programų teikėjų sumažino mokesť 7,50–17 eurų atitinkamai nuo įmokų, kurios sudaro 90, 45, 30, 22, 50, 20 eurų; LVJC įmokas sumažino 15 eurų per mėnesį; LMNŠC – 10 eurų; Kaišiadorių r. savivaldybėje tėvų mokesťis sumažėjo vienoje programoje 6 eurais, dvejose 15 eurų, vienoje net 30 eurų.
- Vilniaus miesto savivaldybėje 12 programų teikėjų tėvams mokesčių (8,69 eurų, 10,14 eurų, 11,59 eurų) nemažino. NVŠ teikėjai akcentavo, kad tai iš dalies užtikrina mokinių lankomumą.
- Dauguma NVŠ teikėjų buvo atleisti nuo patalpų nuomos mokesčio, turėjo galimybę naudotis energetiniais ištekliais, įstaigose esančiomis ugdymo priemonėmis.
- Nemaža dalis Plungės r. savivaldybės NVŠ programų vadovų yra sudarę bendradarbiavimo sutartis su rėmėjais, todėl vykdant įvairias veiklas pasinaudojama jų pagalba ir parama.

NVŠ lėšų naudojimas

- Daugiausia lėšų NVŠ teikėjai skiria ar planuoja skirti NVŠ programų vykdymui reikalingų priemonių išteklių papildymui, atnaujinimui (pvz., Akmenės r. savivaldybėje – nuo 45 proc. iki 79 proc. gautų NVŠ lėšų).
- Dalis NVŠ teikėjų NVŠ lėšų neplanuoja skirti savo atlyginimams. Kiti NVŠ teikėjai planuoja skirti skirtingą dalį (pvz., Akmenės r. savivaldybėje – nuo 12 iki 48 proc. gautų lėšų, Kaišiadorių r. savivaldybėje – iki 85 proc.).
- Dalis NVŠ teikėjų patalpas nuomoja iš privačių asmenų ar savivaldybės įstaigų, todėl dalį NVŠ lėšų skiria patalpų nuomos išlaidoms.

Reikalavimai NVŠ teikėjams

- Didžiosios dalies asmenų, įgyvendinančių NVŠ programas, kvalifikacija atitiko reikalavimus, nustatytus Apraše, o neatitinkamai fiksuoti Akmenės r. savivaldybėje (du asmenys), Vilniaus m. savivaldybėje (keturi asmenys), LMNŠC (vienas asmuo), Kaišiadorių r. savivaldybėje (vienas asmuo). Pasitaikė atvejais, kai ugdymą organizavo asmuo, neįrašytas į paraiškos formą ir neatitinkantis kvalifikacinių reikalavimų.

NVŠ programų įgyvendinimas

- Didžioji dalis NVŠ teikėjų yra pasirengę įgyvendinti NVŠ programas ir turi tam sąlygas: tinkamas patalpas, reikalingas priemones bei įrangą. Tačiau geresnes sąlygas turi rajonų centrų ir didelių miestų NVŠ teikėjai.
- Visų tikrintų programų teikėjai laikėsi nustatyto reikalavimo ir programą įgyvendino ne mažiau kaip po 2 valandas per savaitę ir 8 valandas per mėnesį.
- Patikros metu ugdymą organizavo beveik visi NVŠ teikėjai. Išsiskyrė pavieniai atvejai, kai veikla nevyko dėl mokytojo ligos.
- Patikros metu ne visi registruoti mokiniai dalyvavo NVŠ programoje. Priežastis NVŠ teikėjai nurodė kelias: mokinių liga, dalis mokinių nusprendžia nebedalyvauti NVŠ programoje, mokinių veiklų grafikai dubliuojasi.
- Mokinių lankomumas patikros metu Akmenės r. savivaldybėje siekė 28–85 proc. sąrašuose esančių vaikų, Vilniaus m. savivaldybėje 80–95 proc.; LVJC – 60–90 proc.; LMNŠC – 50–60 proc., Kaišiadorių r. savivaldybėje – nuo 31 iki 100 proc., Plungės r. savivaldybėje – vidutiniškai 83 proc.
- Atskirais atvejais, didelei daliai mokinių nutraukus sutartis, yra nutraukiama NVŠ veikla, o NVŠ lėšos bus gražintos (LVJC iki gruodžio mėnesio nutraukė 75 paslaugos gavėjai, todėl panaikintos 2 grupės – joms numatytos, tačiau nepanaudotos lėšos bus gražintos).

PROBLEMAS

- Daliai laisvųjų mokytojų trūko informacijos programų rengimo, mokinių registravimo ir kt. klausimais. Ypač daug klausimų kilo dėl NVŠ lėšų naudojimo: kaip galima panaudoti lėšas. Pvz., ar galima skirti lėšų mokinių pavėžėjimui, įsigyti ilgalaikio naudojimo priemonių, kurios tiesiogiai naudojamos NVŠ veikloms.
- Savivaldybių administracijų atsakingi darbuotojai bei patys programų vadovai išreiškė susirūpinimą dėl neapibrėžtumo įsigyjant priemones, reikalingas programų veiklai, ir neaiškaus finansinių ataskaitų pildymo.
- Sudėtinga mokinių registravimo sistema, be to, ji registracijos metu veikė labai lėtai („strigo“).

- Aktyvūs, žingeidūs mokiniai norėtų dalyvauti keliose programose, bet NVŠ krepšelis skiriamas tik vienai programai.
- Su mokiniais ar jų tėvais programų teikėjai yra pasirašę sutartis dėl paslaugų teikimo, tačiau kai kurių neformaliojo vaikų švietimo programų teikėjų sudarytos sutartys su paslaugų gavėjais nepakankamai išsamios, pvz., nenurodomos mokiniui tenkančios lėšos ir kt.
- Labai trumpi programų parengimo, pateikimo vertinimui, sutarčių su vaikų tėvais sudarymo terminai.
- Viena didžiausių problemų, įvardintų Vilniaus miesto savivaldybės NVŠ teikėjų, yra vėluojantis finansavimas. Tai kuria nepasitikėjimo atmosferą, tampa kliūtimi priemonių įsigijimui, tėvų mokesčių mažinimui. Kai kurie teikėjai nurodė, kad ilgai truko sutarčių su savivaldybe pasirašymas, kad nepakanka informacijos apie ataskaitos pateikimo formą. Sutartis ir sąmata iš Vilniaus miesto savivaldybės gauta tik gruodžio 2 d., pinigai tuo metu dar nebuvo gauti.
- Vilniaus miesto savivaldybė negalėjo ŠMM darbuotojams pateikti duomenų apie NVŠ programų vykdymo vietą ir laiką, buvo pateikti tik teikėjų kontaktai. Su kai kuriais teikėjais susisiekti nepavyko.
- Nevienodos NVŠ programų prieinamumo sąlygos mokiniams. Kaime gyvenančių vaikų atvykimas priklauso nuo tėvų finansinių galimybių ir autobusų grafiko.
- Programų vadovų teigimu, negalima iš sąrašo išbraukti nebenorintį programoje dalyvauti vaiką ir įrašyti kitą, kuris būtų labiau motyvuotas dalyvauti programos veikloje, arba vietoje nebelankančiųjų, papildyti sąrašą tokiu skaičiumi vaikų, kad susidarytų programoje numatytas skaičius (labiau atsiskleistų vaikų poreikiai pasirenkant programas ir išryškėtų programų aktualumas, patrauklumas).

SIŪLYMAI

Siūlymai dėl neformaliojo vaikų švietimo lėšų skyrimo ir panaudojimo reglamentavimo:

- Tęsti NVŠ programų įgyvendinimą ir kitais (2016) metais.
- Aiškiau ir detaliau reglamentuoti, kas gali būti finansuojama NVŠ lėšomis.
- Reikėtų numatyti galimybę, atsisakius vienam mokiniui lankyti NVŠ programą, leisti jo vietą užimti kitam mokiniui.
- Pavėžėjimo organizavimas pritrauktų didesnę mokinių, dalyvaujančių NVŠ programose, skaičių, mokiniai turėtų geresnes ugdymo sąlygas.
- Suformuoti NVŠ programos paraiškos formos elektroninį variantą, sudarant galimybę užpildytą elektroninę paraišką pateikti savivaldybei.
- Apraše aiškiau reglamentuoti galimas finansuoti veiklas, lėšų naudojimo galimybes; numatyti galimybę skirtingai finansuoti programas priklausomai nuo jų pobūdžio (individualaus darbo su mokiniais reikalaujančioms programoms vykdyti numatyti didesnes lėšas).
- Aprašo priede galima būtų pateikti ataskaitų savivaldybių administracijoms formas, iš kurių būtų aišku, kaip lėšos panaudotos.

Savivaldybių administracijoms:

- Ieškoti būdų plėsti NVŠ programų pasiūlą, kad būtų vykdomas Aprašo 31 punktą.
- Daugiau pagalbos teikti NVŠ teikėjams įregistruojant programas, vykdamas Aprašo 30 punktą.
- Įpareigoti NVŠ programos teikėjus programos paraiškos formoje nurodyti konkrečios programos vykdymo adresą, o sutartyje su savivaldybe dėl lėšų skyrimo pateikti užsiėmimų tvarkaraštį.
- Tobulinti sutarčių turinį aiškiai apibrėžiant paslaugų teikėjo ir gavėjo įsipareigojimus, nurodant tėvų įmokos dydį.
- Laiku pervesti lėšas NVŠ teikėjui.